

Kunstnerne og koronapandemien

Av Bård Kleppe og Tanja Askvik

Utgitt av Kulturrådet
16. desember 2021

ISBN: 978-82-8105-157-7
Kulturrådet

Postboks 4808 Nydalen
0422 Oslo

Tlf: +47 21 04 58 00
post@kulturradet.no
www.kulturradet.no

Bård Kleppe har forsket på kulturliv og kulturpolitikk ved Telemarksforsking siden 2008 og har ledet en rekke forskningsprosjekter på dette feltet. Doktoravhandlingen hans var en studie av kulturpolitikk og scenekunst i tre europeiske land. Kleppe var en av forskerne også i den forrige kunstnerundersøkelsen, i 2015.

Tanja Askvik jobber som forsker ved Telemarksforsking. Hun har en doktorgrad i sosiologi og har lang erfaring med registerdata og kvantitative metoder blant annet fra arbeidet med doktorgraden og ved Statistisk sentralbyrå. Doktorgradsprosjektet hennes dreide seg om utdanningsvalg og fokuserte særlig på sosiale og etniske forskjeller i tillegg til kjønnsforskjeller.

Denne rapporten presenterer funnene fra en spørreundersøkelse om kunstnerisk lønn og arbeid under koronapandemien. Rapporten er en del av en mer omfattende kunstnerundersøkelse som vil bli publisert i 2022. Rapporten beskriver endring i arbeidstid, endring i inntekt og andre konsekvenser pandemien har hatt for kunstnerne. Rapporten viser også hvilke støtteordninger kunstnerne har benyttet seg av og i hvilken grad støtteordningene har avhjulpet kunstnerne økonomisk.

Kunstnerne og koronapandemien

Innledning	05
Kunstnerisk arbeid i møte med en pandemi	05
Kompenserende tiltak	07
Mandatet for undersøkelsen	09
Metode	09
Tidsbruk under pandemien	14
Tidsbruk under pandemien	14
Bilde- og formkunst	15
Musikk	16
Film- og scenekunst	17
Litteratur	18
Endring i kunstnerisk arbeid	19
Inntektsendring under pandemien	22
Kunstneriske inntekter	22
Andre arbeidsinntekter	23
Samlede arbeidsinntekter og totale inntekter	24
Kort om statistiske begreper	25
Endringer i totalinntekt og kunstnerisk inntekt	28
Bilde- og formkunst	28
Musikk	29
Film- og scenekunst	31
Litteratur	33
Utdannelse	34
Bosted	35
Totalinntekt	35
Analyse av endring i kunstnerisk inntekt	36
Endring i kunstnerisk tilknyttet og ikke-kunstneriske inntekter	39
Stipend og vederlagsinntekter	40
Kunstnerenes vurderinger av egen økonomi	41
Andre konsekvenser av pandemien	46
Pandemien og framtiden	46
Mental påvirkning	49
Kunstnerenes bruk av støtteordninger under pandemien	51
Oppsummering og konklusjon	55
Tidsbruk	55
Økonomi	55
Andre konsekvenser	57
Kunstnerenes bruk av støtteordninger under pandemien	58
Referanser	59

Innledning

12. mars 2020 møtte en alvorstynget statsminister pressen og fortalte følgende: «I dag kommer den norske regjeringen med de sterkeste og mest inngripende tiltakene vi har hatt i Norge i fredstid»¹. De mange smitteverntiltakene som ble lansert, rammet særlig dem som legger til rette for at folk skal møtes, noe som inkluderer en rekke kulturaktører. Selv om kulturarbeidere ikke fikk et formelt yrkesforbud slik enkelte andre yrkesgrupper fikk², var forbudet mot ansamlinger av mennesker nærmest å regne som dét for de mange utøvende kunstnerne som spiller for et publikum. Effekten av pandemien er dokumentert i en rekke studier. OECD hevdet blant annet at kultursektoren var en av de hardest rammede i Europa (OECD 2020), mens den siste delrapporten fra Kulturrådet viser at verdiskapingen i næringskategorien Kultur, underholdning og annen tjenesteyting ble nesten halvert i løpet av første halvdel av 2020 (Kulturrådet 2021). I rapporten *Et halvt år med koronakrise i kultursektoren* skriver forfatterne at etterspørselen etter tjenester som krever fysiske møter mellom folk, nærmest kollapset i løpet av få dager i midten av mars 2020. Markedet for kunst- og kulturtjenester som krever arealer der folk kan samles i større grupper (som teater, konserter, kino, utstillinger, festivaler, konferanser etc.), forsvant på kort tid (Grünfeld et al. 2020:6).

Allerede dagen etter statsministerens tale ble de første politiske tiltakene iverksatt for å berge de mange bransjene som lå med brukket rygg. I løpet av de neste månedene ble en rekke tiltak iverksatt, noen av generell karakter, andre direkte rettet mot kultursektoren. Flere av disse tiltakene har blitt evaluert, og man har forsøkt å vurdere treffsikkerheten på ulike måter. Mange har likevel spurt seg om hvordan kunstnerne, kjernen i kulturproduksjonen, har blitt rammet av pandemiens konsekvenser, og hvordan de har berget seg økonomisk, blant annet ved hjelp av de mange støtteordningene som er opprettet.

Denne rapporten presenterer en omfattende spørreundersøkelse blant kunstnere om deres inntekter, arbeidstid og erfaringer fra pandemien. Rapporten tar særlig for seg fire hovedproblemstillinger, der problemstilling nummer to vektlegges tyngst.

01. Hvordan har arbeidstiden til kunstnerne endret seg under pandemien?
02. Hvordan har inntektene til kunstnerne endret seg under pandemien?
03. Hvordan har kunstnerne ellers opplevd pandemien?
04. Hvilke støtteordninger har kunstnerne benyttet seg av?

For å besvare de to første problemstillingene sammenligner vi tidsbruk og inntekt mellom «normalåret» 2019 og pandemiåret 2020. Undersøkelsen er første ledd i en pågående kunstnerundersøkelse som skal publiseres høsten 2022.

Kunstnerisk arbeid i møte med en pandemi

Det er skrevet mye om hva som kjennetegner kunstnerisk arbeid. Men hvilke deler av denne kunnskapen er relevant for å forstå kunstnerens møte med en

---

1 <https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/aktuelt-regjeringen-solberg/smk/pressemeldinger/2020/nye-tiltak/id2693327/>

2 Frisører og andre yrker som drev med kroppspleie fikk et slikt forbud.

verdensomspennende pandemi? Flere sosiologiske og kulturøkonomiske studier kan belyse dette. Det første spørsmålet som må avklares, er hvem som skal regnes som kunstnere i denne sammenhengen.

Hvem er kunstnere?

I metodekapittelet vil vi beskrive mer detaljert hvem som er inkludert i denne studien, men allerede her kan vi opplyse om at vi legger en relativ vid definisjon til grunn. Den tar utgangspunkt i begrepet slik det har utviklet seg i en mangeårig dialog mellom kunstnerne selv og kulturpolitiske aktører. Grovt sett kan man si at vi har inkludert alle som i prinsippet kan motta stipend gjennom de statlige kunstnerpolitiske støtteordningene, ikke minst Statens kunstnerstipend (SKS). Når vi her spesifiserer «i prinsippet», skyldes dette at de mange kvalitetsvurderingene som gjøres når stipend utdeles, bidrar til å prioritere, og dermed også ekskludere, både enkeltkunstnere og til dels også kunstneriske uttrykk. Selv om vi i denne undersøkelsen forsøker å ikke la slike vurderinger ligge til grunn for hvem som inkluderes, er kunstfeltets egne kvalitetsvurderinger relevante fordi de, i hvert fall delvis, påvirker inntekt og sannsynligvis også hvilke konsekvenser pandemien har fått.

Skapende og utøvende kunstnere

En mye brukt inndeling av kunstnerisk arbeid er mellom skapende og utøvende kunstnere. Skapende kunstnere er de som skaper et åndsverk, mens utøvende kunstnere er de som framfører et åndsverk. Skapende kunstnere inkluderer blant annet billedkunstnere, kunsthåndverkere, forfattere og komponister, mens utøvende kunstnere blant annet inkluderer musikere, skuespillere, dansekunstnere og dirigenter. Så skal det legges til at en rekke kunstnere jobber både skapende og utøvende, ikke minst en rekke musikere som komponerer og framfører egne verk. Opphavsrettslig er denne inndelingen likevel viktig, siden den skiller mellom de som skal ha betalt for et åndsverk, og de som benytter et åndsverk. Skillet er også relevant med tanke på mulige konsekvenser av pandemien. Da samfunnet ble stengt ned, var det de utøvende kunstnerne som umiddelbart mistet alle jobbene, og da særlig de som framfører kunst for et «levende» publikum. Samtidig finnes det fortsatt mange faste stillinger i det utøvende yrket, i både teatre og orkestre, og deltidsstillinger i kulturskolen. Mange av disse kunstnerne behøver derfor ikke å bære den økonomiske risikoen alene, men fanges opp av en rekke velferdsordninger knyttet til et organisert arbeidsliv. For dem som ikke har en fast ansettelse, er situasjonen en annen. Mange av disse henter mye av inntekten sin fra sluttledet, altså i møte med publikum. Og flere studier har vist at live-framføringer, som en konsekvens av digitaliseringen, har blitt en stadig viktigere del av inntekten (se f.eks. Kleppe et al. 2019). Et annet kjennetegn som er viktig å nevne i denne sammenhengen, er at mange utøvende kunstnere mottar indirekte kulturpolitisk støtte gjennom sluttledet. Når eksempelvis en jazzklubb får arrangørstøtte, vil en stor del av denne støtten tilfalle musikere som blir hyret inn til konserter. Når arrangementene uteblir, vil denne indirekte støtten også potensielt utebli (samme sted).

Skillet mellom skapende og utøvende kunstner er imidlertid ikke så entydig lenger med tanke på publikumsmøter. Blant forfattere ser vi blant annet en tendens til at framføring og høytlesing blir en stadig viktigere del av deres arbeid og inntekt. Hvor viktig denne delen er, og hvorvidt det har endret seg betydelig, har vi ikke

tilstrekkelig kjennskap til. Blant mange billedkunstnere er også publikumsmøter viktig. Galleribesøk og utstillingsåpninger har betydning for salg av billedkunst og i noen grad for utstillingsvederlag. For noen har nok pandemien begrenset denne type inntekter, samtidig er det også eksempler på at besøk på utstillinger var en av aktivitetene som lot seg gjennomføre i 2020. Kistefos kunstmuseum hadde eksempelvis et rekordbesøk i 2020, med 168 000 betalende publikummere. Når man skiller mellom skapende og utøvende kunstnere, må man heller ikke glemme at mange skapende kunstnere er avhengige av utøvende kunstnere for at verkene deres skal bli framført og dermed betalt for. En komponist er avhengig av et orkester, og en dramatiker er avhengig av skuespillere. Når verk ikke blir framført, forsvinner også inntektene.

Kunstproduksjon som en kollektiv prosess

Et annet relevant kjennetegn ved kunstproduksjon er at det er en kollektiv prosess (se f.eks. Becker 1984). De aller fleste kunstnere samarbeider med andre kunstnere eller med ulike bransjeaktører når kunst skal produseres og distribueres. Dette er også en side ved kunstproduksjonen som har blitt påvirket av pandemien. Reiserestriksjoner og restriksjoner for sosial kontakt kan ha vanskeliggjort de mange kollektive prosessene som er nødvendige i produksjonen av et verk. Her skal det også legges til at store deler av kunstsektoren er internasjonal, og at mye samarbeid skjer på tvers av landegrenser. Dette satte også pandemien en effektiv stopper for.

Denne korte gjennomgangen har lansert noen hypoteser om inntektsbortfall basert på kjennetegn ved kunstnerisk inntekt og kunstnerisk produksjon. Den viktigste av disse er at kunstnere som jobber tett med publikum, er de som har blitt hardest rammet. Men er det noe som tilsier at enkelte grupper har økt inntektene sine i perioden? I løpet av pandemien har man sett betydelige endringer i folks forbruksmønstre. Den største veksten, ifølge DNB, finner vi i utgifter i kategorien «hjem»³. 2020 var året da folk var mye hjemme, og året da vi brukte penger på hjemmet. Mye av veksten har nok dreid seg om oppussing og møbler, men det er grunn til å tro at folk også ble mer tilbøyelige til å kjøpe kunst i denne perioden. Det er også annen kultur som konsumeres hjemmefra. Vi leser bøker, lytter til musikk og ser filmer og serier på TV. Forleggerforeningen kunne blant annet vise til en omsetningsøkning på 9 prosent i 2020⁴.

Kompenserende tiltak⁵

Kompenserende økonomiske tiltak ble raskt satt i gang. Allerede 13. mars 2020 kom den første tiltakspakken til kultursektoren. Denne inneholdt tiltak for arbeidsgivere og selvstendig næringsdrivende, samtidig som kulturministeren beroliget sektoren med at utbetalte tilskudd til avlyste arrangementer ikke skulle tilbakebetales. Få dager senere ble det lansert en midlertidig kompensasjonsordning for bortfall av billettsalg og merutgifter grunnet avlysning, med en økonomisk ramme på cirka 300 millioner kroner. Det ble også lansert en rekke generelle ordninger som hadde betydning for kultursektoren, ikke minst *Statlig garantiordning for lån til små og mellomstore bedrifter* som ble annonsert 27. mars. En annen slik generell ordning

3 <https://www.dn.no/handel/koronaviruset/handel/ferske-tall-avslorer-hvordan-koronakrisen-endrer-nordmenns-forbruk-en-bransje-har-mistet-89-prosent-av-omsetningen/2-1-790094>

4 <https://forleggerforeningen.no/wp-content/uploads/2021/06/Bransjestatistikk-2020.pdf>

5 Denne gjennomgangen er basert på Berge et. al 2021.

var en kontantstøtteordning for bedrifter med stort inntektsbortfall. Ordningen, som ble administrert av Finansdepartementet, skulle bidra til å dekke faste utgifter for bedrifter som hadde mistet mer enn 30 prosent av omsetningen.

3. april forskriftsfestet Kulturdepartementet *Forskrift om midlertidig kompensasjonsordning for arrangører i kultursektoren ved avlysning, stenging eller utsettelse av arrangementer som følge av covid-19-utbruddet*. Ordningen rettet seg direkte mot arrangører og etter hvert også deres underleverandører.

12. mai forlenget og justerte regjeringen kompensasjonsordningene for kultur. Med dette vedtaket fikk kultursektoren tilført nye 300 millioner kroner for bortfall av billettinntekter. Samme dato ble det også klart at den norske filmbransjen fikk 85 millioner kroner til nye film- og serieproduksjoner.

29. mai ble flere kompensasjonsordninger for kulturlivet annonsert. Kompensasjonsordningen for arrangører ble videreført og tilført flere midler, samtidig som det ble åpnet for å støtte arrangementer som ble avholdt med begrenset publikum. Det andre tiltaket, som direkte støttet kunstnere, var opprettelsen av et krisefond på 100 millioner for utøvende kunstnere som hadde fått avlyst oppdrag som følge av pålegg fra helsemyndighetene. Ordningen var todelt. 30 millioner skulle forvaltes av Fond for utøvende kunstnere og omfatte musikere, sangere, skuespillere, dansekunstnere, dirigenter, sceneinstruktører og andre som gjennom sin kunst framfører åndsverk eller tradisjonsuttrykk. Den andre delen, med en ramme på 70 millioner kroner, besto i å etablere en midlertidig stipendordning med stipender på inntil 200 000 kroner under Statens kunstnerstipend. Formålet her var å opprettholde kontinuitet i kunstnerisk produksjon, og denne gjaldt for alle kunstnergrupper. Stipendordningen var likevel spesielt rettet mot skapende kunstnere (visuelle kunstnere, forfattere, billedkunstnere, komponister, dramaturger m.m.).

Samme dag annonserte også Finansdepartementet en generell støtteordning for å få permitterte tilbake i jobb. Denne ble gitt som et kronebeløp (15 000 kroner per månedsverk) per permittert som ble tatt tilbake i stillingen sin. Dermed ble flere arbeidsgivere motiverte til eksempelvis å ta tilbake permitterte kunstnere. For selvstendig næringsdrivende og frilansere ble det opprettet en generell støtteordning som var svært relevant for kultursektoren. Ordningen *Selvstendig næringsdrivende og frilansere: Kompensasjon for tapt inntekt* var rettet mot selvstendig næringsdrivende og/eller frilansere generelt som helt eller delvis hadde tapt inntekt på grunn av koronautbruddet. Ordningen skulle dekke tap av inntekt opp til 80 prosent av 6G (559 148 kroner) for virksomheter som hadde minst 75 000 kroner i inntekt gjennom sin selvstendige virksomhet.

Da smittetallene sank utover høsten 2020 annonserte kulturministeren en ny stimuleringsordning. Denne skulle etter hvert erstatte kompensasjonsordningen, da støtten gikk til stimulering av arrangementer innenfor gjeldende smittevernregler snarere enn til kompensasjon for avlyste arrangementer. Rammen for ordningen var 500 millioner. Samtidig ble også 103 millioner kroner gjenstående fra stimuleringsordningen omdisponert, slik at 40 millioner gikk til filmbransjen, 40 millioner til Norsk kulturfond, 19 millioner til innkjøp av norsk kunst og kunsthåndverk og 4 millioner til en ordning for kunst i offentlige rom (KORO).

Utover vinteren og våren 2021 ble det også iverksatt flere kompenserende tiltak som trolig har påvirket kunstnerens økonomi i 2021. Siden vi i denne rapporten primært tar for oss inntekt i 2020, beskriver vi ikke disse i detaljer. I delrapporten fra Kulturrådet oppsummeres de samlede tiltakene i 2020 fram til våren 2021 til å utgjøre drøye 5 milliarder kroner (se tabell 2.1 side 21 i Kulturrådet 2021).

Mandatet for undersøkelsen

Denne rapporten inngår i en større kvantitativ undersøkelse av kunstnerens inntekter som Kulturrådet tildelte Telemarksforskning. Undersøkelsen ble igangsatt august 2021 og endelig rapport skal publiseres høsten 2022. Gjennomføringen av kunstnerundersøkelsen skal, ifølge mandatet, gjøres i tråd med beskrivelsene i rapporten *Framtidige kunstnerundersøkelser av kunstneres arbeidsforhold og levekår* (Røyseng et al. 2019). Her spesifiseres det blant annet at kunstnerundersøkelser skal utvikles på bakgrunn av en kombinasjon av spørreundersøkelser og data fra offentlige registre.

Mandatet spesifiserte dessuten behovet for leveransen av en delrapport allerede i 2021 som beskrev pandemiens konsekvenser og endringer i inntekter fra 2019 til 2020. På grunn av den korte tidsfristen for denne leveransen, ble det spesifisert at den utelukkende kan basere seg på surveydata. Dette er en nødvendig konsekvens av tiden det tar å framskaffe data fra offentlige registre. Rent praktisk valgte vi å benytte den samme spørreundersøkelsen. Data til denne rapporten er imidlertid hentet ut i slutten av oktober 2021, før den endelige undersøkelsen ble avsluttet.

Metode

Avgrensning av kunstnerbefolkningen

I denne rapporten benytter vi samme kunstnerdefinisjon som i de to foregående undersøkelsene (Heian et al. 2008, Heian et al. 2015). Denne definisjonen er også i tråd med rapporten fra modell- og metodeutvalget (Røyseng et al. 2019). I tidligere undersøkelser har vi beskrevet dette som en *kunstnerpolitisk definisjon*. I praksis vil det si at den peker mot kunstnergrupper som har tilgang til, eller i prinsippet kan motta, stipend fra Statens kunstnerstipend. Fordelingen av stipend fastsettes hvert år av Kulturdepartementet i samråd med Utvalget for statens stipend og garantiinntekt for kunstnere, og etter innstilling fra sakkyndige komiteer oppnevnt av kunstnerorganisasjonene.

I kunstnerundersøkelsen 2013 la vi to kriterier til grunn for å avgrense utvalget av personer som skulle inngå i undersøkelsen: det første var tildeling fra Statens kunstnerstipend, det andre var medlemskap i en eller flere av 30 ulike kunstnerorganisasjoner. En slik avgrensning vil i noen tilfeller innebære at kvalitative vurderinger av kunstnerens arbeid legges til grunn for utvelgelsen, siden flere kunstnerorganisasjoner har opptakskrav som gjør at kun de som har relevant utdanning eller har produsert verk som er vurdert som «god kunst» blir inkludert. Kunstneriske vurderinger legges også til grunn når Statens kunstnerstipend tildeler midler.

Som et tredje kriterium har vi valgt innehavere av enkeltpersonforetak som er registrert med en næringskode innen kunstnerisk virksomhet. Vi har her valgt ut følgende næringskoder:

- 90.011 Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet innen musikk
- 90.012 Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet innen scenekunst
- 90.019 Utøvende kunstnere og underholdningsvirksomhet ikke nevnt annet sted
- 90.031 Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen visuell kunst
- 90.032 Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen musikk
- 90.033 Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen scenekunst
- 90.034 Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen litteratur
- 90.035 Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen blogging
- 90.039 Selvstendig kunstnerisk virksomhet ikke nevnt annet sted

I motsetning til de to andre kriteriene vil kriteriene for å være inkludert i foretaksregisteret kun være avgrenset til dem som driver en virksomhet som de selv har definert som kunstnerisk da virksomheten ble registrert. Her legges det altså ingen kvalitetskriterier til grunn for å bli inkludert.

Kategorisering av kunstnere

I rapporten fra modell- og metodeutvalget (Røyseng et al. 2019) tas det til orde for å dele kunstnerisk aktivitet inn i fire hovedgrupper: bilde- og formkunst, lydkunst, scenekunst og ordkunst. En slik avgrensning har vi også benyttet i denne undersøkelsen, men vi har fraveket den på to måter. For det første har vi valgt å flytte filmarbeidere fra kategorien «bilde- og formkunst» til kategorien «scenekunst», som da har fått navnet «film- og scenekunst». Vi har dessuten valgt å endre navnet «lydkunst» til «musikk» og «ordkunst» til «litteratur». Dette har vi gjort fordi vi ønsker å bruke gjenkjennelige begreper som ikke ligger for fjernt fra begrepene kunstfeltet og samfunnet for øvrig bruker.

Bearbeiding av utvalg

For å få en god oversikt over utvalget er det viktig å innhente mest mulig foreliggende informasjon om respondentene. Da kan man beskrive utvalget på en detaljert måte og identifisere duplikater, og til slutt vil en e-post til respondentene gjøre det mulig å invitere dem til å delta i en digital spørreundersøkelse. Den ideelle framgangsmåten for bearbeiding av utvalget vil være følgende metode:

01. innhente lister med personidentifiserende informasjon om alle som inngår i bruttoutvalget (medlemslister, SKS, foretaksregisteret)
02. identifisere og fjerne alle duplikater
03. skaffe kontaktinformasjon for utsending av spørreundersøkelse (av praktiske årsaker er e-post det mest hensiktsmessige)
04. identifisere respondenter med ugyldig e-postadresse, som dermed ikke får mulighet til å delta i undersøkelsen

Følger vi framgangsmåten, vil vi sitte igjen med et nettoutvalg, altså de som faktisk har mottatt undersøkelsen. Når man vet hvor mange som har besvart spørsmålene, kan man ut fra dette utvalget beregne en svarprosent.

Denne undersøkelsen følger ikke en slik oppskrift. Årsaken til det er at flere av kunstnerorganisasjonene manglet en personvernerklæring som tillot dem å dele medlemslistene med en tredjepart. Vi måtte derfor velge en framgangsmåte som tok hensyn til dette forbeholdet. Vi valgte derfor å sende ut e-postinvitasjoner til medlemmene i de organisasjonene som hadde tillatelse til å sende oss lister, til mottakerne av Statens kunstnerstipend og innehaverne av enkeltpersonforetak. I tillegg ble det via de resterende kunstnerorganisasjonene sendt ut en invitasjon til medlemmene med oppfordring om å registrere seg.

Foretaksregisteret inneholdt totalt 43 122 foretak innen næringskodene for kunstnerisk virksomhet som var nevnt i forrige kapittel. Av dem var 22 184 registrert med en e-postadresse. Brønnøysundregistrene gjorde oss oppmerksomme på at e-postadressene til innehaverne ikke hadde blitt oppdatert og vedlikeholdt.

Oversikten fra **Statens kunstnerstipend** inneholdt 1969 personer. Alle disse var oppført med e-postadresse.

Hvilke **kunstnerorganisasjoner** som ble valgt ut til å delta i undersøkelsen, ble gjort på bakgrunn av de to tidligere undersøkelsene og på bakgrunn av rapporten fra modell- og metodeutvalget. Vi plukket da ut 32 organisasjoner som tidligere har deltatt, samt at vi inkluderte Norsk Forfattersentrum som en ny organisasjon. Etter dialog med organisasjonene utelot vi ni organisasjoner. Dette var organisasjoner som det ikke var mulig å komme i kontakt med eller som selv ikke ønsket å delta. Årsaken til at de ikke ønsket å delta, kunne være at de ikke hadde så mange kunstnermedlemmer, eller at de antok at deres medlemmer også var medlem i én eller flere andre kunstnerorganisasjoner. Vi nevner ikke her samtlige dette gjaldt, men det er særlig to organisasjoner vi mener det er verdt å kommentere. Norske interiørarkitekters og møbeldesigneres landsforening (NIL) har deltatt i de to forrige undersøkelsene. Det har vært diskutert hvorvidt dette er en yrkesgruppe som skal inkluderes i kunstnerpopulasjonen, all den tid arkitekter har blitt holdt utenfor. Denne gangen ønsket ikke NIL selv å delta, dermed ble deres medlemmer holdt utenfor. De samiske kunstnerorganisasjonene, organisert under Samisk Kunstnerråd, ønsket heller ikke å delta denne gangen. Dette har vi etterfulgt.

Vi satt da igjen med 24 kunstnerorganisasjoner. Av disse kunne 11 organisasjoner sende oss komplette medlemslister med e-post og annen kontaktinformasjon. Tabell 1 gir oversikt over hvilke organisasjoner dette gjaldt, og hvor mange av medlemmene som var oppført med e-post. Som det går fram av tabellen, var de fleste oppført med en e-postadresse.

Organisasjonene som ikke hadde innhentet samtykke til å dele listene, sendte ut en generell invitasjon til alle medlemmene om å delta i undersøkelsen. Denne ble også fulgt opp med påminnelser. Hvor mange påminnelser som ble sendt, varierte mellom de ulike organisasjonene. Tabell 2 viser hvilke organisasjoner dette gjaldt, organisasjonenes totale medlemstall og antall medlemmer som registrerte seg for deltakelse i undersøkelsen. Som vi ser var det et varierende, men jevnt over lavt antall medlemmer som samtykket til å motta undersøkelsen.

▾ Tabell 1 – Antall respondenter hentet fra kunstnerorganisasjonene sine lister sammen med antallet som har en e-postadresse

Organisasjon	Antall medlemmer	Antall e-post
Norske Filmregissører	372	371
Forbundet Frie Fotografer (FFF)	322	320
Norsk Forfattersentrum	1691	1691
Grafill	1393	1393
Norsk forening for komponister og tekstforfattere (NOPA)	1317	1307
Norsk jazzforum	766	760
Norsk Komponistforening	336	335
Norsk Sceneinstruktørforening		
Norske Billedkunstnere	3114	2874
Norske Dansekunstnere	827	805
Norske Kunsthåndverkere	903	883
Totalt	11041	10739

▾ Tabell 2 – Organisasjoner som sendte invitasjonsmelding til medlemmene, antall medlemmer hos dem samt antall som registrerte seg for deltakelse

Organisasjon	Antall medlemmer	Antall påmeldte	Andel påmeldte
Forbundet for kunst og kultur (Creo)	9399	455	5 %
Den norske Forfatterforening	679	130	19 %
Dramatikerforbundet	395	35	9 %
Forfatterforbundet	394	24	6 %
GramArt	2812	35	1 %
Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere (NBU)	382	48	13 %
Norsk audiovisuell oversetterforening	153	24	16 %
Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFFO)	5068	18	0 %
Norsk filmforbund	1401	103	7 %
Norsk kritikerlag	394	60	15 %
Norsk Oversetterforening	319	104	33 %
Norsk Skuespillerforbund	1589	79	5 %
SUM	22985	1115	5 %

Tabell 3 viser at vi hadde et totalt utvalg på 57 066 oppføringer hvor vi hadde epost-adresse til 36 007. Den store utfordringen var at vi ikke hadde kunnskap om hvor mange duplikater som eksisterte, verken blant de 57 066 eller blant de 36 007. Før vi sendte ut undersøkelsen på e-post, slo vi sammen alle respondenter med identisk e-postadresse⁶. Vi satt da igjen med 30 377 respondenter. Selv om vi på den måten identifiserte duplikater, satt vi trolig igjen med flere respondenter som var oppført med to ulike adresser. Av praktiske årsaker lot det seg ikke gjøre å identifisere ytterligere duplikater. Ved utsending av undersøkelsen fikk vi automatisk svar om at om lag 4600 var ikke-eksisterende adresser. Hvor mange adresser som ikke var i daglig bruk, og hvor mange av våre invitasjoner som havnet i et spam-filter, har vi heller ikke oversikt over. Basert på denne erfaringen er det nok grunn til å anta at bruttoutvalget er lavere enn hva vi her har beskrevet.

↳ Tabell 3 – Utvalg inkludert duplikater fordelt på ulike kilder

Kilde	Antall	Antall med e-post
Foretaksregisteret	43 122	22 184
Statens kunstnerstipend	1969	1969
Kunstnerorganisasjoner som sendte lister	11041	10739
Kunstnerorganisasjoner som sendte invitasjoner	17 917	1115
Sum	57 066	36 007

Da pandemi-delen av undersøkelsen ble avsluttet 25. oktober, hadde 2586 gjennomført hele undersøkelsen. Blant disse hadde 573 svart at de ikke var kunstnerisk aktive i 2019. Disse ble ikke inkludert i spørsmålene som er beskrevet i denne rapporten, og er derfor ikke inkludert i analysene. Vi satt da igjen med et utvalg på 2015 respondenter som hadde fylt ut undersøkelsen på en tilfredsstillende måte.

Selv om vi kan beskrive metoden for datainnhenting på en grundig måte, kan vi foreløpig ikke gjøre noen god vurdering om hvorvidt svarene er representative for den totale kunstnerpopulasjonen. Dette skyldes at vi i mangel av medlemslister ikke er i stand til å definere bruttopopulasjonen, altså hvor mange kunstnere som faktisk finnes i Norge. I den kommende kunstnerundersøkelsen vil vi få et bedre grep om dette, blant annet på grunn av tilgang til registerinformasjon fra Statistisk sentralbyrå.

Siden vi ikke er i stand til å definere størrelsen på kunstnerbefolkningen, og dermed på bruttopopulasjonen, er det også vanskelig å analysere svarprosent. I den forrige kunstnerundersøkelsen ble det totale antall kunstnere estimert til 23 745, altså langt lavere enn antallet som mottok denne undersøkelsen. Dersom vi legger dette tallet til grunn, utgjør det endelige utvalget om lag 8 prosent av kunstnerbefolkningen, men dette anslaget er altså svært usikkert.

⁶ Ved første utsending fikk enkelte respondenter spørreundersøkelsen tilsendt to ganger på samme adresse, men det ble rettet opp.

Tidsbruk under pandemien

Det første spørsmålet vi skal belyse, er hvordan tidsbruken til kunstnerne endret seg i løpet av pandemien. Som for de fleste tabeller i denne rapporten, viser vi tall fra 2019 og 2020 samt endringer mellom disse to årene. I dette kapitlet beskriver vi primært gjennomsnittlig timebruk, mens i kapitlet om inntekt vil vi benytte både median og gjennomsnitt. Dette kommer vi tilbake til.

Tabell 4 viser en oversikt over tidsbruk for alle respondentene fordelt på tre ulike typer arbeid: kunstnerisk arbeid, kunstnerisk tilknyttet arbeid og ikke-kunstnerisk arbeid. En slik tredeling har også vært benyttet i tidligere undersøkelser. De tre typene arbeid ble beskrevet på følgende måte i den forrige kunstnerundersøkelsen (Heian et al. 2015).

Kunstnerisk arbeid har vi definert som tid brukt til skapende og utøvende kunstnerisk arbeid, inkludert den arbeidstiden som går med til øving, innstudering, research og lignende. I tillegg har vi altså bedt respondentene inkludere *administrativt arbeid* knyttet til det kunstneriske arbeidet.

Kunstnerisk tilknyttet arbeid er arbeid som forutsetter en kunstnerisk kompetanse, uten direkte å være kunstnerisk arbeid. Hvor skillet går mellom kunstnerisk og kunstnerisk tilknyttet arbeid, kan imidlertid i noen tilfeller være vanskelig å avgjøre. For eksempel kan det å spille i eller lage en reklamefilm regnes for å være både kunstnerisk og kunstnerisk tilknyttet arbeid, avhengig av blant annet sjanger og den enkeltes individuelle oppfatning. Også innenfor noen av «gråsoneryrkene», slik som kritikerarbeid, kan det være noen som mener at det å skrive kunstkritikker er kunst, mens andre, som kanskje er skjønnlitterære forfattere eller billedkunstnere i tillegg, mener at kunstkritikk er å anse som kunstnerisk tilknyttet arbeid. Et annet eksempel er at det i grensene mellom billedkunst og grafisk design kan være ulike meninger om hvor skillet går mellom kunst og ikke-kunst.

Ikke-kunstnerisk arbeid er arbeid som verken er rent kunstnerisk eller krever noen form for formell eller uformell kunstnerisk utdanning. Med andre ord omfatter det alt arbeid utenfor kunstfeltet, der kunstnerne antas å konkurrere om de samme arbeidsplassene som den øvrige arbeidsstyrken.

Som vi ser av tabellen, jobbet kunstnerne som har deltatt i undersøkelsen i gjennomsnitt 1692 timer totalt i 2019. Dette er på linje med et fullt arbeidsår i de fleste yrker. Samtidig ser vi også at de oppgir å ha jobbet 98 timer mindre i 2020 enn i 2019. Dette er en nedgang i arbeidstid på 6 prosent. Hele denne nedgangen har vært innenfor kunstnerisk arbeid. Innenfor de to andre kategoriene har det vært ubetydelig endring.

» Tabell 4 – Arbeidstid, median og gjennomsnitt 2019 og 2020 for hele populasjonen (n = 2008)

Arbeid	Gjennomsnitt			
	2019	2020	Endring i timer	% endring
Kunstnerisk arbeid	1100	1002	-98	-9 %
Kunstnerisk tilknyttet arbeid	297	294	-3	-1 %
Ikke-kunstnerisk arbeid	295	297	3	1 %
Total arbeidstid	1692	1594	-98	-6 %

I det følgende skal vi se nærmere på hvordan fordelingen av arbeidstid mellom ulike typer arbeid ser ut for de ulike kunstnergruppene.

Bilde- og formkunst

Tabell 5 viser at kunstnere innenfor bilde- og formkunst jobbet i snitt 1744 timer i året i 2019. De brukte 70 prosent av den totale arbeidstiden på kunstnerisk arbeid. I 2020 sank arbeidstiden med 45 timer, altså litt over et ukesverk (37,5 timer). For gruppen totalt var hele nedgangen knyttet til det kunstneriske arbeidet.

Servi på de ulike underkategoriene, finner vi at endringene for kunsthåndverkerne var minimale. De jobbet i snitt like mange timer i 2019 som i 2020. Blant billedkunstnere finner vi en gjennomsnittlig nedgang på 52 timer. Også her skyldes det mest en nedgang i den kunstneriske arbeidstiden.

Tabellen viser at menn jobber noen flere timer i året og har en noe høyere andel kunstnerisk arbeid. Nedgangen i arbeidstid i absolutte timer er relativt lik for begge kjønn: nesten 100 timer. Alle aldersgrupper har hatt en nedgang i kunstnerisk arbeidstid⁷.

7 Aldergruppen under 30 år er utelatt pga. lavt antall respondenter.

» Tabell 5 – Total tidsbruk for kunstnere innen bilde- og formkunst 2019, andel av total tid brukt på kunstnerisk arbeid i 2019, timevis endring i tidsbruk (2019–2020) fordelt på total, kunstnerisk, kunstnerisk tilknyttet og ikke-kunstnerisk arbeidstid

	Endring i timer fra 2019 til 2020						
	Total arbeidstid	Andel brukt på	Totalt (prosent i	Kunstnerisk	Kunstnerisk	Ikke-kunstnerisk	n
	2019	kunstnerisk arbeid	parentes)		tilknyttet		
		2019					
Totalt	1744	69 %	-42 (-3 %)	-46	-1	4	694
Kunsthåndverker	1702	64 %	1 (0 %)	-5	2	0	114
Billedkunstner	1758	70 %	-52 (-2 %)	-55	0	3	533

	Endring i timer fra 2019 til 2020							n
	Total arbeidstid 2019	Andel brukt på kunstnerisk arbeid 2019	Totalt (prosent i parentes)	Kunstnerisk	Kunstnerisk tilknyttet	Ikke-kunstnerisk		
Kvinne	1709	67 %	-42 (-2 %)	-42	0	0	453	
Mann	1800	73 %	-41 (-2 %)	-51	-4	14	234	
31-40 år	1896	65 %	-48 (-3 %)	-52	3	1	134	
41-50 år	1821	68 %	-41 (-2 %)	-67	25	0	143	
51-65 år	1741	67 %	-68 (-4 %)	-48	-9	-12	234	
>66 år	1552	81 %	-28 (-2 %)	-14	-10	-4	143	

Musikk

For musikere har arbeidstiden under pandemien gått mer ned enn for bildekunstnere. Tabell 6 viser at gruppen samlet hadde en total arbeidstid på 1715 timer i 2019. I 2020 var den redusert med 196 timer, til 1518 – altså en nedgang på 11 prosent. Hele arbeidstidsreduksjonen skjedde innen kunstnerisk arbeid. Innad i gruppen var det også store forskjeller. Størst nedgang i arbeidstiden hadde populærmusikerne, som jobbet 379 timer mindre totalt. Dette utgjør en reduksjon på nesten 2,5 månedesverk. Av denne samlede reduksjonen utgjorde kunstnerisk arbeid en reduksjon på omtrent to månedesverk (324 timer). Jazzmusikere jobbet 211 timer mindre med kunstnerisk arbeid i 2020 enn i 2019, men de kompenserte for noe av fallet med kunstnerisk tilknyttet og ikke-kunstnerisk arbeid. Et noe tilsvarende bilde finner vi blant klassiske utøvere. For komponister var nedgangen i arbeidstid mindre. Her ble den totale arbeidstiden redusert med 88 timer, og av disse var 71 timer kunstnerisk arbeid.

I likhet med de visuelle kunstnerne oppga de mannlige musikerne at de jobbet noe mer enn kvinnene i 2019. Vi ser også her at nedgangen var større blant menn. I 2020 jobbet kvinnene noe mer enn mennene. Nedgangen er tydeligst innen kunstnerisk arbeid. Nedgangen i arbeidstid er størst blant musikere under 40 år.

↘ Tabell 6 – Total tidsbruk for musikere 2019, andel av total tid brukt på kunstnerisk arbeid i 2019, timevis endring i tidsbruk(2019–2020)fordelt på total, kunstnerisk, kunstnerisktilknyttet og ikke-kunstnerisk arbeidstid

	Endring i timer fra 2019 til 2020							n
	Total arbeidstid 2019	Andel brukt på kunstnerisk arbeid 2019	Totalt (prosent i parentes)	Kunstnerisk	Kunstnerisk tilknyttet	Ikke-kunstnerisk		
Musikere, alle	1715	60 %	-196 (11 %)	-196	2	-4	555	

	Endring i timer fra 2019 til 2020							n
	Total arbeidstid 2019	Andel brukt på kunstnerisk arbeid 2019	Totalt (prosent i parentes)	Kunstnerisk	Kunstnerisk tilknyttet	Ikke-kunstnerisk		
Utøver populærmusikk	1755	53 %	-379 (-22 %)	-324	-29	-27	132	
Utøver jazz/ folkemusikk	1708	60 %	-162 (-10 %)	-211	26	23	112	
Utøver klassisk/ samtid	1753	66 %	-191 (-11 %)	-205	11	-1	171	
Komponist	1517	73 %	-88 (-6 %)	-71	-23	6	57	
Kvinne	1682	58 %	-146 (-9 %)	-161	12	-1	165	
Mann	1729	60 %	-218 (-13 %)	-211	-2	-5	390	
31-40 år	1781	62 %	-248 (14 %)	-269	19	-3	129	
41-50 år	1782	56 %	-175 (-10 %)	-173	-9	7	172	
51-65 år	1744	61 %	-174 (-10 %)	-173	11	-12	145	
>66 år	1399	65 %	-201 (-14 %)	-126	-58	-17	49	

Film- og scenekunst

Film- og scenekunstnerne rapporterer også om en betydelig nedgang i arbeidstid. Tabell 7 viser at den totale arbeidstiden sank med 169 timer, fra 1666 timer i 2019 til 1497 timer i 2020. Nedgangen i arbeidstid var primært knyttet til kunstnerisk arbeid. Også i denne kunstnergruppen finner vi til dels store innbyrdes variasjoner. Nedgangen har vært størst blant dem som jobber i umiddelbar relasjon til publikum, slik skuespillerne og dansekunstnerne gjør. Skuespillerne har hatt en nedgang på 169 timer, mens dansekunstnerne hadde en nedgang på 225 timer totalt. Nedgangen i kunstnerisk arbeid var omtrent lik, men dansekunstnerne har også hatt en betydelig nedgang i kunstnerisk tilknyttet arbeid. Sannsynligvis dreier dette seg om pedagogisk virksomhet som krevet tilstedeværelse og kontakt. Skuespillere har antageligvis andre typer kunstnerisk tilknyttet arbeid, som lyd boklesning og lignende. For filmarbeidere er nedgangen noe lavere. Disse har jobbet 49 færre timer med kunstnerisk arbeid, 68 timer totalt.

Også i denne kategorien finner vi at menn har hatt en større nedgang i arbeidstiden (219 timer), og menn jobbet i utgangspunktet mer enn kvinnene. Aldersmessig finner vi at nedgangen i arbeidstid var høyest blant den nest eldste gruppen (51-65). Dette var også den gruppen som jobbet mest i 2019. Nedgangen var også stor i den yngste gruppen. Det var åpenbart vanskelig for unge film- og scenekunstnere å starte en kunstnerisk karriere i 2020.

» Tabell 7 – Total tidsbruk for film- og scenekunstnere 2019, andel av total tid brukt på kunstnerisk arbeid i 2019, timevis endring i tidsbruk (2019–2020) fordelt på total, kunstnerisk, kunstnerisk tilknyttet og ikke-kunstnerisk arbeidstid

	Total arbeidstid 2019	Andel brukt på kunstnerisk arbeid 2019	Totalt (prosent i parentes)	Endring i timer fra 2019 til 2020			n
				Kunstnerisk	Kunstnerisk tilknyttet	Ikke-kunstnerisk	
Film- og scenekunst	1666	72 %	-169 (-10 %)	-161	-13	5	319
Skuespillere	1683	76 %	-225 (-13 %)	-218	-8	2	102
Dansekunstnere	1622	59 %	-241 (-15 %)	-202	-50	11	50
Filmkunstnere	1637	84 %	-68 (-4 %)	-49	-11	-8	76
Kvinne	1608	72 %	-123 (-8 %)	-95	-20	-8	168
Mann	1731	72 %	-219 (-13 %)	-234	-5	21	149
31-40	1644	73 %	-92 (-6 %)	-115	19	4	115
41-50	1746	75 %	-149 (-9 %)	-158	-3	12	85
51-65	1839	69 %	-327 (-18 %)	-284	-42	-2	57
>66	1178	83 %	-232 (-20 %)	-191	-6	-35	20

Litteratur

Tabell 8 viser at for litteratur var det ingen endring i total arbeidstid fra 2019 til 2020, verken når det gjaldt kunstnerisk arbeidstid eller arbeidstid totalt. Dersom vi ser på de to gruppene vi har tilstrekkelig med respondenter til å beskrive, altså skjønnlitterære forfattere og faglitterære forfattere, finner vi at skjønnlitterære forfattere brukte noe mindre tid totalt, mens arbeidstiden benyttet på kunstnerisk arbeid ikke endret seg. Faglitterære forfattere brukte noe mer tid totalt, men dette var primært knyttet til ikke-kunstnerisk arbeid.

I denne gruppen finner vi ingen betydelige kjønnsforskjeller. Menn jobber noe mer totalt sett, men verken menn eller kvinner rapporterer om betydelig endring i tidsbruken.

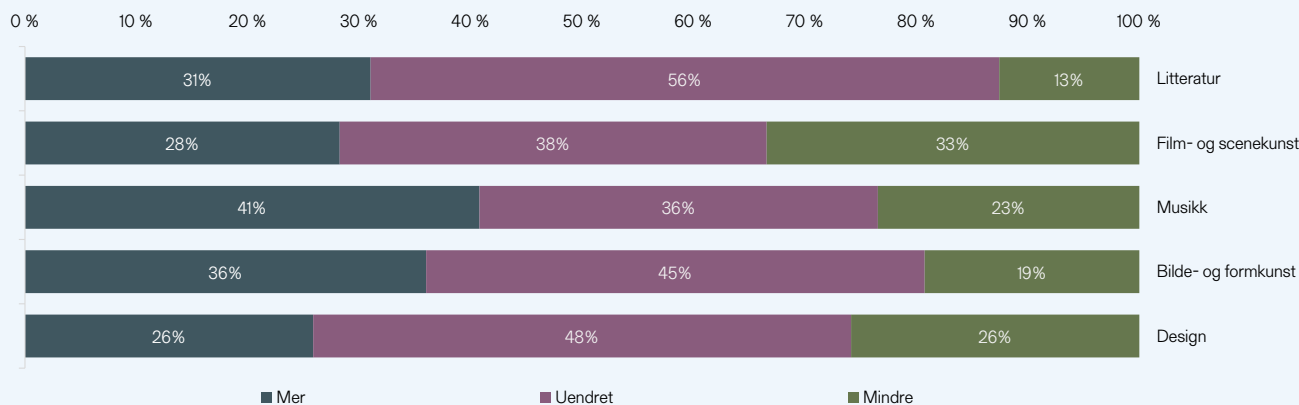
» Tabell 8 – Total tidsbruk for litteratur 2019, andel av total tid brukt på kunstnerisk arbeid i 2019, timevis endring i tidsbruk(2019–2020)fordelt på total, kunstnerisk, kunstnerisktilknyttet og ikke-kunstnerisk arbeidstid

	Total arbeidstid 2019	Andel brukt på kunstnerisk arbeid 2019	Totalt (prosent i parentes)	Endring i timer fra 2019 til 2020			n
				Kunstnerisk	Kunstnerisk tilknyttet	Ikke-kunstnerisk	
Litteratur	1608	58 %	-1 (0 %)	-2	-9	9	386
Skjønnlitterær forfatter/ oversetter	1637	60 %	-20 (-1 %)	4	-9	-15	252
Faglitterær forfatter/ oversetter	1492	49 %	48 (3 %)	-15	7	56	67
Kvinne	1586	58 %	-4 (0 %)	14	-3	-15	178
Mann	1634	57 %	2 (0 %)	-14	-14	30	207
31-40	1774	42 %	-2 (0 %)	-21	-16	35	60
41-50	1690	60 %	2 (0 %)	20	-41	21	114
51-65	1722	59 %	-3 (0 %)	-2	13	-15	108
>66	1281	71 %	-35 (-3 %)	-29	-3	-3	90

Endring i kunstnerisk arbeid

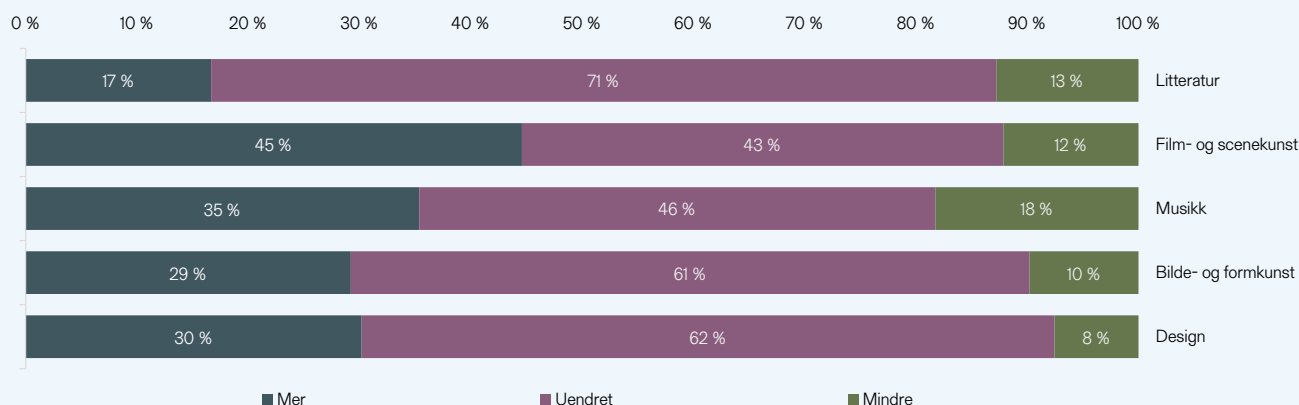
Figur 1 viser hvor stor andel av respondentene som oppgir at de har brukt mer eller mindre tid på kunstnerisk utvikling og fordypning i løpet av pandemien. Vi ser her at musikere er den gruppen hvor høyest andel har svart at de bruker mer tid på kunstnerisk utvikling og fordypning, med en andel på 41 prosent. Motsatt ser vi at det er høyest andel blant film- og scenekunstnere som har svart at de har brukt mindre tid på kunstnerisk utvikling og fordypning. Det er flest kunstnere i gruppen litteratur, etterfulgt av bilde- og formkunst, som svarer at det ikke har vært noen endring.

» Figur 1 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «Har du under pandemien brukt mer eller mindre tid på kunstnerisk utvikling/fordyping?» (n = 1989)

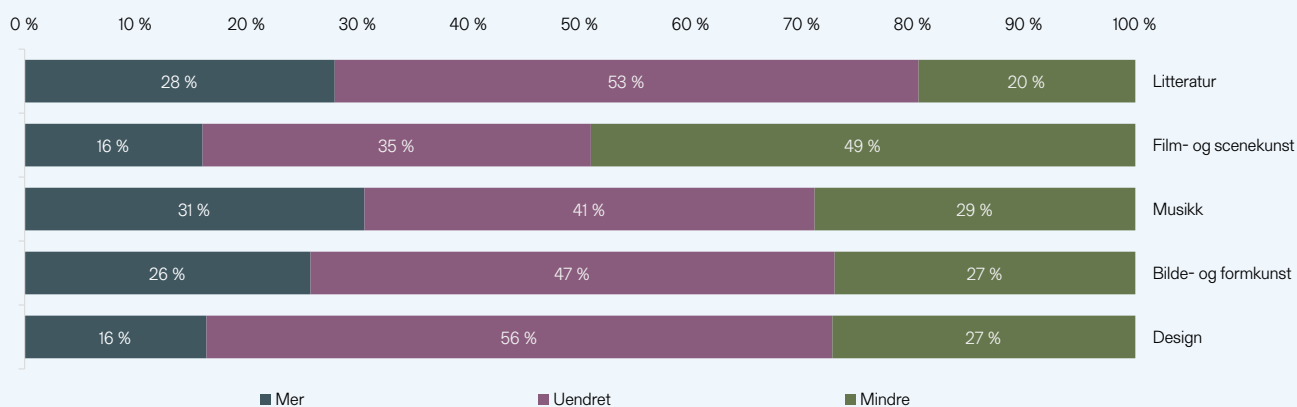
Det neste spørsmålet handler om tid brukt på administrativt arbeid (jf. figur 2). Her ser vi at film- og scenekunstnerne i stor grad har økt tidsbruken på slikt arbeid under pandemien. Dette er også i noe grad tilfellet for musikerne. Kunstnere innen litteratur har i liten grad brukt mer tid på dette.

» Figur 2 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «Har du under pandemien brukt mer eller mindre tid på kontorarbeid/administrasjon?» (n = 1989)

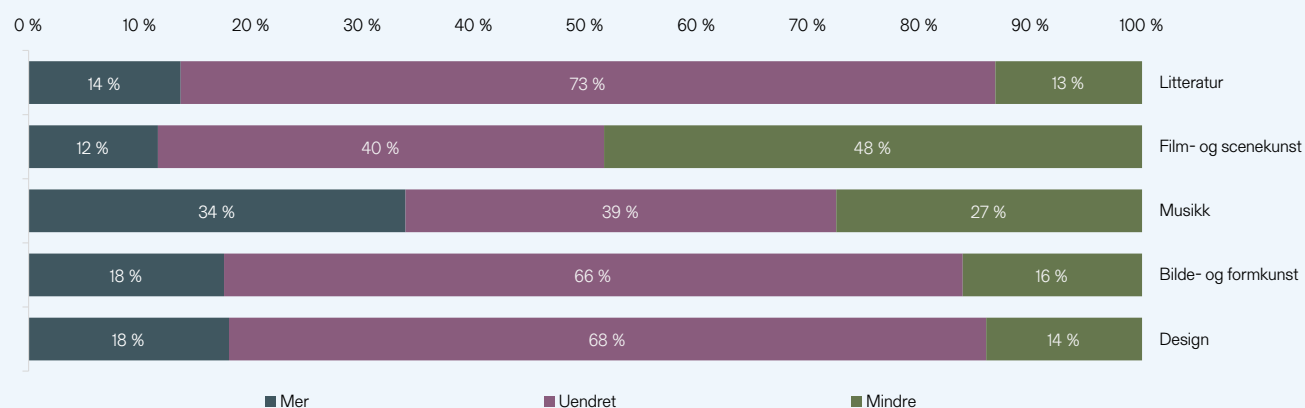
I hvilken grad har det så blitt skapt mer kunst under pandemien? Det overordnede bildet (jf. figur 3) er at andelen som svarer «uendret» er relativt stor, og at det er omtrent like mange som svarer mer og mindre. Unntaket er film- og scenekunst, der kunstproduksjonen ser ut til å ha falt betydelig.

» Figur 3 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «Har du under pandemien brukt mer eller mindre tid på å skape/produsere kunst?» (n = 1989)

Et tilsvarende mønster finner vi når det gjelder tidsbruk på øving. Dette er også stabilt i de fleste grupper, med unntak av film- og scenekunst. Her har tid brukt på øving blitt betydelig redusert (jf. figur 4).

» Figur 4 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «Har du under pandemien brukt mer eller mindre tid på øving?» (n = 1989)

Inntektsendring under pandemien

Den viktigste delen av denne rapporten knytter seg til inntektsendring under pandemien. I hvor stor grad rapporterer kunstnere om inntektsendring, og hvilke grupper rapporterer om de største endringene? Vi har allerede presentert de tre typene arbeid: kunstnerisk, kunstnerisk tilknyttet og ikke-kunstnerisk arbeid. Disse vil vi også benytte i denne gjennomgangen, men vi konsentrerer oss særlig om det kunstneriske arbeidet. Når man snakker om inntekt, er det også andre inntektstyper som skal inkluderes. Vi skal derfor først gå gjennom relevante inntektsbegreper. Disse inntektstypene har vært benyttet i de to siste kunstnerundersøkelsene.

Kunstneriske inntekter

Kunstneriske inntekter kan hovedsakelig registreres på tre måter i skattemeldingen:

Kunstnerisk lønnsinntekt er utbetaling fra et foretak der vedkommende har et ansettelsesforhold, enten fast, midlertidig eller på timebasis. Dersom vedkommende driver eget selskap (AS), vil også lønn fra dette være å regne som lønn. Vi ser av tabell 9 at gjennomsnittlig kunstnerisk lønnsinntekt var 162 541 i 2019 og 152 656 i 2020, samlet for hele utvalget. Dette innebærer en samlet nedgang på 9 885 kroner.

Kunstnerisk næringsinntekt (netto) er overskudd fra enkeltpersonforetak. Eier av et enkeltpersonforetak kan ikke ta ut lønn til seg selv. Utbytte fra et enkeltpersonforetak vil derfor alltid være næringsinntekt. I praksis vil dette utbyttet gjenspeile netto overskudd fra enkeltpersonforetak. Det vil si de totale næringsinntektene fratrukket alle fradrag og avskrivninger. I enkelte tilfeller, særlig i oppstarten av et foretak, kan man ha underskudd i næring. Dette vil framkomme av skattemeldingen. I spørreskjemaet ba vi respondenter som hadde hatt underskudd i næring om å oppgi dette. Avtallene nedenfor ser vi at gjennomsnittlig kunstnerisk næringsinntekt var 124 170 i 2019 og 118 515 i 2020. Dette ga en nedgang på 5655 kroner.

Utbytte fra kunstnerisk AS er mulig kunstnerisk inntektskilde for personer med et annet foretak enn enkeltpersonforetak, da først og fremst AS. Lønn fra et slik foretak regnes som nevnt som lønn, men utbytte er å regne som kapitalinntekt. Selv om utbytte skattemessig regnes som kapitalinntekt og ikke arbeidsinntekt, har vi likevel inkludert dette som kunstnerisk inntekt i de to siste kunstnerundersøkelsene.

Total kunstnerisk inntekt er summen av disse tre inntektskategoriene.

Stipend rommer alle typer kunstnerstipend, både fra Statens kunstnerstipend, kunstnerorganisasjoner og andre aktører. Noen av disse stipendene regnes skattemessig som lønnsinntekt mens andre regnes som inntekt i næring. I spørreskjemaet ba vi respondentene føre dette på rett sted med veiledende tekster, men en gjennomgang av svarene viser at mange trolig har ført dette feil, gjerne også to ganger. I de tilfeller det var ført dobbelt, fjernet vi én av oppføringene, men det er likevel grunn til å tro at summen av stipender som kommer fram i undersøkelsen kan

være høyere enn det som er reelt. Samtidig er det viktig å påpeke at de som har ført noe dobbelt, trolig har gjort det for begge årene. Dermed vil ikke endringen påvirkes. Stipendtildelingene var 6183 kroner høyere i 2020.

Vederlagsinntekter er inntekter fra individuelle vederlagsordninger som går direkte fra forvaltere av opphavsrettigheter (for eksempel TONO) til opphavspersonen (for eksempel til en komponist for framføring av verk i radio eller lignende). Vi ser av tabellen at det har vært liten endring i disse under pandemien. Årsaken er nok at slike inntekter blir utbetalt i etterkant, og at tapte vederlagsinntekter grunnet redusert framføring i 2020 først vil merkes på utbetalingene i 2021.

▸ Tabell 9 – Overordnede tall for ulike type kunstneriske inntekter, samlet for alle kunstnerkategorier (n = 2015)

	Gjennomsnitt			
	2019	2020	Endring	% endring
Kunstnerisk lønnsinntekt	162 541	152 656	-9 885	-6 %
Kunstnerisk næringsinntekt (netto)	124 170	118 515	-5 655	-5 %
Utbytte fra kunstnerisk AS	7 426	6 979	- 447	-6 %
Total kunstnerisk inntekt	294 137	278 150	-15 987	-5 %
Herav stipend	53 920	60 103	6 183	11 %
Herav vederlagsinntekter	12 392	12 332	-61	0 %

Andre arbeidsinntekter

Tabell 10 og tabell 11 viser inntekter fra kunstnerisk tilknyttet og ikke-kunstnerisk arbeid. Også disse to inntektstypene kan hentes fra lønnsinntekt og fra næringsinntekt. Utbytte fra ikke-kunstnerisk arbeid har vi ikke inkludert i denne oversikten, siden dette er å regne som kapitalinntekter. Som vi ser av tabellene, var inntekt fra kunstnerisk tilknyttet arbeid i snitt om lag 100 000 kroner begge årene. Her har det altså ikke vært noen betydelig endring. Den ikke-kunstneriske inntekten var 143 391 kroner i 2019 og 151 544 kroner i 2020, altså en oppgang på 8153 kroner.

▸ Tabell 10 – Inntekter fra kunstnerisk tilknyttet arbeid, samlet for alle kunstnerkategorier 2019 og 2020. Gjennomsnitt (n = 2015)

	Gjennomsnitt			
	2019	2020	Endring	% endring
Kunstnerisk tilknyttet næringsinntekt (netto)	32 213	29 573	-2 640	-8 %
Kunstnerisk tilknyttet lønnsinntekt	67 232	70 510	3 277	5 %
Total kunstnerisk tilknyttet inntekt	99 445	100 083	638	1 %

» Tabell 11 – Inntekter fra ikke-kunstnerisk arbeid, samlet for alle kunstnerkategorier 2019 og 2020.
Gjennomsnitt (n = 2015)

	Gjennomsnitt			
	2019	2020	Endring	% endring
Ikke-kunstnerisk næringsinntekt (netto)	39 014	39 566	552	1 %
Ikke-kunstnerisk lønnsinntekt	104 377	111 978	7 601	7 %
Total ikke-kunstnerisk inntekt	143 391	151 544	8 153	6 %

Samlede arbeidsinntekter og totale inntekter

Dersom vi summerer opp de kunstneriske, kunstnerisk tilknyttede og ikke-kunstneriske inntektene, får vi samlede **arbeidsinntekter**. Som vi ser av tabell 12 summerte disse seg til 536 973 kroner i 2019 og 529 777 kroner i 2020, noe som er en nedgang på 7196 kroner. Vi ba også informantene om å oppgi omtrent hvor mye de fikk i sykepenger, dagpenger, arbeidsavklaringspenger eller sosialhjelp, altså **utbetalinger fra NAV**. Vi ser at denne har økt med 9516 kroner, altså noe mer enn den samlede nedgangen i arbeidsinntekter.

For at spørreskjemaet ikke skulle bli for komplisert, ba vi ikke respondentene oppgi trygdeutbetalinger og pensjoner eller andre kapitalinntekter (renter, utbytte og så videre). Det vi derimot gjorde, var å be respondentene oppgi omtrent hvor mye de hadde i **totale inntekter** i de to årene. Dette gjorde de ved å velge nærmeste verdi i en liste. Her var intervallene 50 000 opp til 400 000 kroner, 100 000 opp til 1 million kroner, 200 000 opp til 3 millioner kroner og 0,5 millioner kroner etter dette. Her ba vi dem oppgi alle inntekter, både arbeidsinntekter, trygdeutbetalinger og kapitalinntekter.

Når vi ser denne summen opp mot de oppgitte summene på de andre spørsmålene, finner vi at oppgitt totalinntekt var 468 202 kroner i 2019, mens summen av arbeidsinntekt og arbeidspenger fra Nav i 2019 var 550 954 kroner, altså 82 752 kroner lavere. Hva dette skyldes er vanskelig å fastslå, men det kan hende at respondentene har oppgitt næringsinntekt også som lønnsinntekt. Det kan også hende at enkelte har oppgitt brutto og ikke netto næringsinntekt, altså totale inntekter i enkeltpersonforetak snarere enn overskuddet.

Siden vi foreløpig ikke kan kontrollere mot tall fra skatteetaten i denne rapporten, vil vi ikke kunne forklare denne diskrepansen før i den endelige rapporten. Samtidig er det grunn til å tro at en eventuell feilføring fra respondentenes side har blitt gjort for både 2019 og 2020 og at beskrivelsene av endringen derfor ikke påvirkes av dette.

» Tabell 12 – Samlet oversikt for alle inntektstyper 2019 og 2020, gjennomsnitt og median.
Samlet for alle kunstnerkategorier

	Gjennomsnitt				Median			
	2 019	2 020	Endring	Endring i %	2 019	2 020	Endring	Endring i %
Kunstnerisk inntekt	294 137	278 150	-15 987	-5 %	195 000	180 000	-15 000	-8 %
Kunstnerisk tilknyttet inntekt	99 445	100 083	638	1 %	0	0	0	0 %
Ikke-kunstnerisk inntekt	143 390	151 544	8 153	6 %	0	0	0	0 %
Arbeidsinntekt	536 973	529 777	-7 196	-1 %	0	0	0	0 %
Arbeidspenger fra NAV	13 981	23 496	9 516	68 %	0	0	0	0 %
Pensjoner og trygdeutbetalinger	-	-	-		-	-	-	
Kapitalinntekter	-	-	-		-	-	-	
Totale inntekter	468 202	472 261	4059	1 %	400000	400000	0	0 %

Kort om statistiske begreper

I de foregående tabellene har vi presentert endring i gjennomsnitt og median.

Gjennomsnitt er summen av alle observasjoner, delt på antall observasjoner.

Her vil noen få, med særlig høye inntekter, bidra til å trekke gjennomsnittet opp.

Medianverdien i en inntektsfordeling er inntekten til personen midt i fordelingen mellom laveste og høyeste registrerte inntekt. Dersom det er 100 personer i utvalget, vil medianinntekten tilsvare inntekten til person nummer 50 når personene i utvalget er sortert fra laveste til høyeste inntekt. I de tilfeller hvor medianen og gjennomsnittsverdiene sammenfaller, har vi en symmetrisk inntektsfordeling. Det betyr at den mengden personer i utvalget som har høyere inntekt enn gjennomsnittet, er like stor som den mengden som har lavere. Når vi i tabellene over ikke har registrert median i flere av kategoriene, henger dette sammen med at under halvparten av respondentene har denne type inntekt. Dette gjelder for både kunstnerisk tilknyttet og ikke-kunstnerisk inntekt. I disse tilfellene vil medianen bli 0. Siden dette gir oss begrenset med informasjon, har vi derfor primært valgt å benytte gjennomsnitt i de påfølgende figurene.

Tabell 13 viser forholdet mellom gjennomsnitt og standardavvik for de fem kunstnergruppene. **Standardavvik** måler spredningen rundt et beregnet gjennomsnitt for den inntektsstørrelsen vi studerer. Jo høyere verdi vi har på standardavviket, jo mer spredning er det rundt gjennomsnittet. I sin tur betyr det større usikkerhet rundt anslaget på gjennomsnittsverdien.

Siden gjennomsnittet kan bli betydelig påvirket av såkalte ekstremverdier, altså svært høye eller svært lave verdier, er slike et problem i undersøkelser som dette, hvor vi har hentet ut et noe tilfeldig utvalg av populasjonen. Vi vet eksempelvis at enkelte kunstnere har inntekt på flere titalls millioner kroner, men vi vet også at det er få av disse sammenlignet med de mange som har inntekt på om lag 500 000. Dersom én av kunstnerne med svært høye inntekter inngår i utvalget, vil dette trekke gjennomsnittet opp langt mer enn det som kanskje er tilfellet for hele populasjonen. Videre *kan* det tenkes at ekstremverdier skyldes feilregistreringer. Vi har korrigert noen åpenbare feilregistreringer i materialet, men ikke i tilfeller der det kan være tvil. For å justere gjennomsnittet har vi valgt å kutte de 1 prosent laveste verdiene og de 1 prosent høyeste verdiene av de 2015 respondentene. For kunstnerisk inntekt 2019 innebar dette at de 20 laveste inntektene (1 prosent av respondentene), ble satt til -79000 kroner som var den 20. laveste inntekten, mens de 20 høyeste inntektene ble satt til 1,71 millioner kroner, som var den 20. høyeste inntekten. Dette kalles å winsorisere.

Tabell 13 viser medianverdier samt gjennomsnittet og standardavvik før og etter winsorisering. Vi ser gjennomgående at det winsoriserte snittet ligger nærmere median, og at spredningen (standardavviket) reduseres kraftig gjennom winsoreringen.

▸ Tabell 13 – Forhold mellom gjennomsnitt, winsorisert gjennomsnitt og median samt standardavvik for kunstnerisk inntekt i 2019

	Median	Gjennomsnitt	Gjennomsnitt winsorisert	Standardavvik	Standardavvik winsorisert	n
Bilde- og formkunst	100 000	205 946	170 289	411 994	265 314	770
Musikk	215 298	335 128	303 733	457 730	297 713	555
Film- og scenekunst	350 000	388 449	375 837	365 809	310 210	243
Litteratur	140 000	281 957	236 354	485 587	296 390	386
Design	484 000	514 900	423 219	788 279	277 121	60

En utfordring ved spørreundersøkelser er at svarprosenten kan være ulik mellom ulike grupper som har ulike kjennetegn. I denne undersøkelsen gjelder dette særlig mellom de ulike kunstnergruppene. Som vi så i metodekapittelet, varierte deltagelsen mellom de ulike kunstnergruppene relativt mye. Noen kunstnergrupper er derfor overrepresenterte i materialet vårt, mens andre er underrepresenterte i forhold til den totale populasjonen slik vi beregnet denne i den forrige kunstnerundersøkelsen (Heian et al. 2015). For å korrigere for dette har vi laget et **vektet gjennomsnitt** for de fire hovedgruppene samt for alle kunstnere samlet. Her vil svarene fra grupper som er underrepresenterte vektet opp, og dermed telle mer enn fra dem som er overrepresenterte.

Til slutt i denne gjennomgangen vil vi også påpeke at tallene for endring vi viser i tabellene nedenfor ikke er justert for generell lønnsvekst. Dette er altså nominelle tall. Vi har valgt å gjøre dette siden det kun er snakk om endring fra ett år til et annet. I perioden fra 2019 til 2020 var imidlertid den generelle lønnsveksten 3,1 prosent for hele økonomien og 3,3 prosent for området «kultur og annen tjenesteyting»⁸.

---

8 <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/artikler-og-publikasjoner/arslonnen-steg-med-3-1-prosent-i-2020>

Endringer i totalinntekt og kunstnerisk inntekt

Bilde- og formkunst

Vi skal nå ta for oss de ulike hovedkategoriene for kunstnerisk arbeid og beskrive endringer for ulike bakgrunnsvariabler innenfor disse. Gjennomgående presenterer vi tall for hovedkategorien samlet, samt spesifikt for kunstnergrupper som har et tilstrekkelig antall respondenter (N). Vi presenterer videre tall for ulik yrkestilknytning, alder og kjønn. Enkelte av disse kan ha et lavt antall respondenter (N) og må derfor betraktes som noe usikre.

I kategorien bilde- og formkunst har vi inkludert ulike typer kunsthåndverkere og billedkunstnere samt illustratører og tegneserieskapere. De to første kunstnergruppene vet vi fra tidligere undersøkelser er preget av lave inntekter (jf. Heian et al. 2008, Heian et al. 2015). De to siste presenterer vi ikke eksplisitte tall for da antall respondenter her er relativt lavt.

Tabell 14 viser at kunstnere innen alle grupper av bilde- og formkunst har hatt en positiv inntektsutvikling fra 2019 til 2020. Sett under ett har gruppen økt sine totalinntekter med 22 798. Kunsthåndverkere har økt totalinntekten med 26 549 i snitt, mens billedkunstnerne har økt totalinntekten med 21 940. Blant respondentene i hele gruppen hadde 20 prosent en negativ inntektsutvikling, 33 prosent en positiv inntektsutvikling, mens 47 prosent hadde tilnærmet lik inntekt de to årene. Dersom vi undersøker aldersforskjeller, finner vi at det har vært en økning i alle aldersgrupper, men primært blant de yngste.

Kvinnelige kunstnere i denne gruppen rapporterer om større økning i inntekten fra 2019 til 2020 enn mannlige kunstnere i samme gruppe. I 2020 er dermed inntektsgapet mellom kjønnene lavere enn i 2019.

Utviklingen for den kunstneriske inntekten, som vi ser i tabell 15, følger langt på vei de samme tendensene. For kunsthåndverkere har den kunstneriske inntekten økt mer

▾ Tabell 14 – Endring i totalinntekt (vektet gjennomsnitt) for bilde- og formkunst fra 2019–2020 i kroner

	2019	2020	Endring	Endring i %	n
Bilde- og formkunst	345 576	368 374	22 798	7 %	691
Kunsthåndverkere	339 823	366 372	26 549	8 %	113
Billedkunstner	346 893	368 832	21 940	6 %	531

		2019	2020	Endring	Endring i %	n
Alderskohort	< 40 år	289 931	329 529	39 598	14 %	26
	41-50 år	401 798	437 005	35 207	9 %	142
	51-65 år	355 529	363 424	7 895	2 %	232
	>66 år	341 726	346 292	4 566	1 %	143
Kjønn	Kvinne	329 655	355 400	25 745	8 %	451
	Mann	376 623	396 034	19 412	5 %	233

enn totalinntekten. Her utgjør økningen 33 699 kroner, en økning på 17 prosent. For gruppen samlet er økningen i den kunstneriske inntekten noe høyere enn for totalinntekten.

Også for den kunstneriske inntekten ser vi at det er den yngste gruppen som har den største veksten i kunstnerisk inntekt. Også for den kunstneriske inntekten har økningen blant kvinner vært høyere enn økningen blant menn.

» Tabell 15 – Endring i kunstnerisk inntekt (vektet gjennomsnitt) for bilde- og formkunst fra 2019–2020 i kroner

		2019	2020	Endring	Endring i %	n
Bilde- og formkunst	Bilde- og formkunst	187 337	203 730	16 393	9 %	691
	Kunsthåndverker	192 627	226 325	33 699	17 %	113
	Billedkunstner	153 179	173 073	19 894	13 %	531
Alderskohort	< 40 år	171 774	199 226	27 453	16 %	26
	41-50 år	247 241	261 237	13 995	6 %	142
	51-65 år	178 486	202 863	24 377	14 %	232
	>66 år	182 786	157 903	-24 883	-14 %	143
Kjønn	Kvinne	170 516	191 813	21 297	12 %	451
	Mann	223 808	235 926	12 119	5 %	233

Musikk

Musikk inkluderer alle musikere, sangere, komponister og dirigenter. Kategorien inkluderer også musikkprodusenter. Presentasjonen i tabell 16 viser tall for utøvere innen henholdsvis populærmusikk, jazz/folkemusikk og klassisk/samtid. Her har vi

også inkludert dem som er både utøvende og komponerende, altså i praksis mange av dem som skriver egen musikk. I tillegg har vi skilt ut de som oppgir å være rene komponister. De tre første gruppene er primært utøvende kunstnere, mens den siste gruppen er skapende.

Fra 2019 til 2020 finner vi negativ inntektsutvikling for alle de utøvende gruppene, mens komponistene har hatt en positiv utvikling. Nedgangen for gruppen samlet er på 19 553 kroner i gjennomsnitt, eller 4 %. Størst nedgang har populærmusikerne med en nedgang på 7 prosent. Blant respondentene i gruppen totalt har 31 prosent hatt inntektsnedgang, mens 26 prosent har hatt en inntektsoppgang. Ser vi isolert på populærmusikerne, har 38 prosent av disse hatt en inntektsnedgang mens 22 prosent har økt totalinntektene.

Den yngste aldersgruppen har hatt inntektsøkning mens de tre eldste har hatt inntektsnedgang fra 2019 til 2020. Som vi skal komme tilbake til, ser vi også tendenser til at nedgangen i inntekt er størst blant dem med de høyeste inntektene i 2019. Dette finner vi også når vi legger kjønn til grunn. Her har menn hatt en inntektsnedgang på 32 488 kroner, mens kvinner har hatt en økning på 27 730 kroner. Altså en forskjell på nesten 60 000 kroner.

» Tabell 16 – Endring i totalinntekt (vektet gjennomsnitt) for musikk fra 2019–2020 i kroner

		2019	2020	Endring	Endring i %	n
	Musikk	527 133	507 580	-19 553	-4 %	553
	Utøver populærmusikk	496 565	461 832	-34 733	-7 %	131
	Utøver jazz/folkemusikk	505 357	497 321	-8 036	-2 %	112
	Utøver klassisk/samtid	564 412	559 118	-5 294	-1 %	170
	Komponist	442 982	486 842	43 860	10 %	57
Alderskohort	< 40 år	488 895	521 458	32 563	7 %	129
	41–50 år	602 152	550 408	-51 744	-9 %	171
	51–65 år	601 934	559 514	-42 420	-7 %	145
	>66 år	493 326	460 808	-32 517	-7 %	49
Kjønn	Kvinne	424 844	452 574	27 730	7 %	164
	Mann	557 423	524 935	-32 488	-6 %	389

Tabell 17 viser at nedgangen i de kunstneriske inntektene har vært større enn nedgangen i totalinntektene. Her finner vi at den gjennomsnittlige nedgangen for hele kunstnergruppen var på 56 557 kroner. Nedgangen for populærmusikerne var på 56 540 kroner. Komponistene har også hatt nedgang i sin kunstneriske inntekt. Totalt rapporterer 52 prosent av kunstnerne i denne gruppen om en nedgang i kunstneriske inntekter, mens 30 prosent rapporterer om en økning.

Alle aldersgrupper har hatt nedgang, men nedgangen har vært størst i gruppen over 40 år. Forskjellen i inntektsendringen mellom menn og kvinner er også her markante. Kvinnene har hatt en nedgang på 24 560 kroner eller 9 prosent mens menn har hatt en nedgang på 69 919 kroner (20 prosent).

» Tabell 17 – Endring i kunstnerisk inntekt (vektet gjennomsnitt) for musikk fra 2019–2020 i kroner

		2019	2020	Endring	Endring i %	n
	Musikk	325 577	269 021	-56 557	-17 %	553
	Utøver populærmusikk	257 511	200 971	-56 540	-22 %	131
	Utøver jazz/folkemusikk	278 169	243 640	-34 529	-12 %	112
	Utøver klassisk/samtid	391 832	357 649	-34 184	-9 %	170
	Komponist	282 197	250 897	-31 300	-11 %	57
Alderskohort	< 40 år	368 620	328 864	-39 756	-11 %	47
	41–50 år	353 564	283 171	-70 392	-20 %	171
	51–65 år	366 591	303 736	-62 855	-17 %	145
	>66 år	210 193	123 772	-86 421	-41 %	49
Kjønn	Kvinne	280 323	255 763	-24 560	-9 %	164
	Mann	343 083	273 164	-69 919	-20 %	389

Film- og scenekunst

Tabell 18 viser at det totalt har vært en inntektsnedgang på 6 304 kroner for film- og scenekunstnere fra 2019 til 2020. Dette er en nedgang på 2 prosent. Andelen som hadde inntektsøkning, inntektsnedgang og ingen endring for denne gruppen, er relativt lik med cirka en tredel i hver gruppe. Av de tre gruppene vi presenterer her, er det skuespillerne som har hatt den mest markante nedgangen. Deres inntekt falt like mye som for hele gruppen samlet. Blant filmkunstnerne var det ingen nominell nedgang, men en svak inntektsøkning på 6 667 kroner. Dansekunstnerne kom bedre ut med en økning på 14 000 kroner. Vi ser imidlertid at disse hadde en lav inntekt i utgangpunktet.

Også blant film- og scenekunstnere er det betydelige kjønnsforskjeller. Menn har hatt betydelig nedgang, mens kvinner har hatt inntektsøkning.

» Tabell 18 – Endring i totalinntekt (vektet gjennomsnitt) for film- og scenekunst fra 2019–2020 i kroner

		2019	2020	Endring	Endring i %	n
Film- og scenekunst		323 204	316 901	-6 304	-2 %	318
	Filmkunstnere	521 333	528 000	6 667	1 %	75
	Dansekunstnere	367 000	381 000	14 000	4 %	50
	Skuespillere	530 392	514 216	-16 176	-3 %	102
Alderskohort	< 40 år	484 458	477 946	-6 511	-1 %	36
	41–50 år	542 153	553 007	10 854	2 %	84
	51–65 år	554 226	506 617	-47 610	-9 %	57
	> 66 år	500 525	432 189	-68 336	-14 %	20
Kjønn	Kvinne	459 916	471 482	11 566	3 %	168
	Mann	527 342	496 043	-31 299	-6 %	148

Endringen i kunstnerisk inntekt har vært større for denne gruppen (jf. tabell 19). Totalt har nedgangen vært på 20 843 kroner, eller 8 prosent. Det er likevel nesten like mange som har hatt inntektsøkning som har hatt inntektsnedgang. Dersom vi ser på respondentene i mer detalj, finner vi at det særlig er de med høye inntekter som har hatt nedgang. Blant de med inntekter over gjennomsnittet, har 60 prosent hatt nedgang og 24 prosent økning. Den største nedgangen finner vi blant skuespillere. Disse har hatt en gjennomsnittlig inntektsnedgang på 51 583 kroner (12 prosent). Også for den kunstneriske inntekten har dansekunstnerne opplevd en svak økning. En mulig forklaring på dette er at denne gruppen i større grad henter inntekter fra offentlig støtte enn fra markedet.

Dersom vi studerer aldersforskjeller, finner vi at alle aldersgrupper har hatt inntektsnedgang. For denne gruppen finner vi også markante kjønnsforskjeller. Nedgangen blant menn har vært på 64 145, hele 14 prosent. Kvinnene har hatt en svak økning på 2927 kroner.

» Tabell 19 – Endring i kunstnerisk inntekt (vektet gjennomsnitt) for film- og scenekunst fra 2019–2020 i kroner

		2019	2020	Endring	Endring i %	n
Film- og scenekunst		251 921	231 078	-20 843	-8 %	318
	Filmkunstnere	451 385	437 590	-13 795	-3 %	75
	Dansekunstnere	234 841	236 049	1 208	1 %	50
	Skuespillere	431 615	380 033	-51 583	-12 %	102

		2019	2020	Endring	Endring i %	n
Alderskohort	< 40 år	427 437	390 713	-36 724	-9 %	36
	41-50 år	451 137	434 977	-16 160	-4 %	84
	51-65 år	403 519	380 539	-22 980	-6 %	57
	>66 år	352 635	294 420	-58 215	-17 %	20
Kjønn	Kvinne	374 386	377 313	2 927	1 %	168
	Mann	454 012	389 867	-64 145	-14 %	148

Litteratur

Kategorien litteratur omfatter skjønnlitterære forfattere, faglitterære forfattere samt dramatikere og manusforfattere. I tillegg er kunstkritikere inkludert i denne kategorien. Det er imidlertid kun de to første gruppene som er store nok til at vi velger å presentere data. Tabell 20 viser at blant forfattere og skribenter finner vi små endringer fra 2019 til 2020. For gruppen samlet finner vi en marginal oppgang, mens for faglitterære og skjønnlitterære forfattere særskilt finner vi en svak nedgang (1 prosent). 35 prosent av respondentene innen litteratur hadde en positiv inntektsutvikling, 40 prosent hadde en stabil inntektsutvikling, mens 24 prosent hadde en negativ inntektsutvikling. Aldersmessig finner vi at de yngste gruppene også her hadde den største inntektsutviklingen, mens respondenter over 50 år hadde gjennomsnittlig inntektsnedgang. Viserlikevel at inntektene er betydelig høyere blant de eldre enn blant de yngre.

Når vi legger totalinntekt til grunn, ser vi også at dette er den eneste gruppen der menn har hatt en bedre inntektsutvikling enn kvinner. Dette gjelder for både skjønnlitterære og faglitterære forfattere.

▾ Tabell 20 – Endring i totalinntekt (vektet gjennomsnitt) for litteratur fra 2019–2020 i kroner

		2019	2020	Endring	Endring i %	n
	Litteratur	524 678	525 831	1 153	0 %	386
	Skjønnlitterær forfatter/ oversetter	520 833	514 881	-5 952	-1 %	252
	Faglitterær forfatter/ oversetter	538 806	534 328	-4 478	-1 %	67
Alderskohort	< 40 år	532 710	516 450	-16 260	-3 %	10
	41-50 år	513 884	513 339	-545	0 %	114
	51-65 år	620 144	618 778	-1 366	0 %	108
	>66 år	470 609	443 248	-27 361	-6 %	90

		2019	2020	Endring	Endring i %	n
Kjønn	Kvinne	501 847	480 865	-20 982	-4 %	178
	Mann	558 635	578 024	19 389	3 %	207

Tabell 21 viser at endring i kunstnerisk inntekt for denne gruppen er større. Dette skyldes primært at faglitterære forfattere har hatt et inntektsfall innen kunstnerisk inntekt i 2020. Hva dette skyldes, vet vi ikke. Vi finner videre at kjønnstendensen her er som for de andre gruppene. Menns inntekter har falt mer enn kvinners, med det resultat at kvinner har en høyere kunstnerisk gjennomsnittsinntekt.

▾ Tabell 21 – Endring i kunstnerisk inntekt (gjennomsnitt) for litteratur fra 2019–2020 i kroner

		2019	2020	Endring	Endring i %	n
	Litteratur	264 012	246 238	-17 774	-7 %	386
	Skjønnlitterære forfatter/ oversetter	231 342	240 326	8 983	4 %	252
	Faglitterær forfatter/ oversetter	199 681	167 903	-31 778	-16 %	67
Alderskohort	< 40 år	298 415	250 709	-47 706	-16 %	10
	41–50 år	301 070	282 750	-18 320	-6 %	114
	51–65 år	387 761	366 871	-20 890	-5 %	108
	>66 år	151 223	105 729	-45 494	-30 %	90
Kjønn	Kvinne	259 716	260 712	997	0 %	178
	Mann	279 194	239 172	-40 023	-14 %	207

Utdannelse

Dersom vi undersøker endringer i kunstnerisk inntekt for kunstnere med eller uten kunstnerisk utdanning på høghskolenivå, finner vi at inntektsnedgangen har vært langt større blant kunstnere uten slik utdanning (jf. tabell 22). En slik tendens finner vi for alle kunstnergrupper. Analysene av inntektsendring som er vedlagt i metode-appendikset, viser også at utdanning er en signifikant variabel som påvirker inntekten positivt.

▸ Tabell 22 – Kunstnerisk inntekt (gjennomsnitt) i 2019 og 2020 samt endring i kroner og prosent fordelt på respondenter med kunstnerisk eller ikke-kunstnerisk utdanning på høgsolenivå

	Kunstnerisk utdanning				Ikke-kunstnerisk utdanning			
	2019	2020	Endring kroner	n	2019	2020	Endring kroner	n
Bilde- og formkunst	200 878	224 404	23 527	608	182 178	163 395	-18 782	83
Musikk	340 997	304 471	-36 527	389	258 861	182 887	-75 974	164
Film- og scenekunst	368 591	352 350	-16 241	252	433 084	352 173	-80 911	66
Litteratur	291 590	278 161	-13 428	131	244 415	232 053	-12 362	255

Bosted

Omtrent halvparten av kunstnerne i Norge bor i Stor-Oslo, altså de gamle fylkene Oslo og Akershus (Heian et al. 2015). Dersom vi undersøker forskjeller mellom kunstnere bosatt i Stor-Oslo og resten av landet, finner vi små forskjeller i endring i kunstnerisk inntekt (jf. tabell 23). Dette samsvarer med analysene i metodeappendikset, som viste at bosted ikke framstår som en signifikant variabel for endring i kunstnerisk inntekt.

▸ Tabell 23 – Kunstnerisk inntekt (gjennomsnitt) i 2019 og 2020 samt endring i kroner og prosent fordelt på respondenter bosatt innenfor eller utenfor Stor-Oslo

	I Stor-Oslo				Utenfor Stor-Oslo			
	2019	2020	Endring kroner	n	2019	2020	Endring kroner	n
Bilde- og formkunst	224 848	243 876	19 028	306	177 795	195 775	17 981	385
Musikk	329 453	286 618	-42 836	236	307 098	254 860	-52 238	317
Film- og scenekunst	396 121	370 827	-25 294	208	355 230	317 304	-37 926	110
Litteratur	292 909	265 743	-27 165	188	229 583	230 571	988	198

Totalinntekt

Dersom vi undersøker forholdet mellom totalinntekt og nedgang i kunstnerisk inntekt, finner vi at respondenter med totalinntekt under 300 000 rapporterer om inntektsøkning under pandemien (jf. tabell 24). De to andre gruppene opplever primært en inntektsnedgang. Analysene i metodeappendikset viser også at totalinntekt er en signifikant variabel når vi kontrollerer for andre variabler. Vi finner en klar sammenheng mellom høye totalinntekter og nedgang i kunstneriske inntekter under pandemien.

▸ Tabell 24 – Kunstnerisk inntekt (gjennomsnitt) i 2019 og 2020 samt endring i kroner og prosent fordelt på respondenter med lav (under 300 000), middels (301 000–800 000) og høy (over 800 000) totalinntekt

	Lav		Middels		Høy		n
	Kroner	%	Kroner	%	Kroner	%	
Bilde- og formkunst	26 123	22 %	18 362	13 %	-67 671	-11 %	691
Musikk	22 709	19 %	-57 909	-40 %	-110 654	-19 %	553
Film- og scenekunst	12 323	8 %	-16 818	-11 %	-214 585	-27 %	318
Litteratur	35 408	36 %	-19 511	-15 %	-68 209	-12 %	386

Analyse av endring i kunstnerisk inntekt

De foregående kapitlene viste nokså store forskjeller i endring i kunstnerisk inntekt for årene 2019–2020 mellom kunstnergrupper. Det er imidlertid viktig å påpeke at skjevheter i datagrunnlaget kan oppstå som følge av at noen grupper kan ha vært mer tilbøyelige til å delta i undersøkelsen enn andre. Dette kan i sin tur gi skjevheter i estimatene som er gjort for inntektsendringer. Ved hjelp av en trinnvis lineær regresjonsanalyse (Lewis-Beck og Lewis-Beck 1980; Skog 1998:203–212), der vi holderen rekke kjennetegn ved kunstnerne konstant, kan vi undersøke hvor statistisk sikre sammenhenger vi finner i materialet er. Kjennetegnene det er kontrollert for, er kunstnergruppe, alder, utdanning, arbeidserfaring, kjønn, bosted, kunstnerisk arbeidstid og totalinntekt. Tabell 25 viser de ulike regresjonsmodellene.

For det første viser denne analysen at effekten som det å tilhøre en kunstnergrupper har på inntektsendring, er signifikant for designere, skuespillere, utøvere av populærmusikk, utøvere av folkemusikk og jazz og utøvere av klassisk- og samtidsmusikk. At effekten er signifikant, betyr at det med stor sannsynlighet kan sies å være en sammenheng mellom kunstnergruppetilhørighet og inntektsendring. At effekten på inntektsendring ikke er signifikant på de andre kunstnergruppene, betyr en større sjanse for at resultatet skyldes tilfeldige variasjoner.

Videre viser analysen at eldre kunstnere har hatt svakere inntektsutvikling i kunstneriske inntekter enn yngre, men dette er i liten grad signifikant. Kunstnere med høyere kunstnerisk utdanning har en bedre utvikling i kunstneriske inntekter enn dem med kort eller ingen kunstnerisk utdanning. Dette kan tyde på at kunstnere med høy kunstnerisk utdanning i større grad klarer å opprettholde de kunstneriske inntektene gjennom pandemien enn øvrig kunstnere, kanskje fordi disse i større grad velger og har tilgang til jobber som ikke er så markedsutsatt.

Kjønn har en klar og sikker effekt gjennom regresjonsberegningene våre. Resultatene viser entydig at kvinner har en bedre kunstnerisk inntektsutvikling gjennom pandemien enn det menn har. Hva dette skyldes, vet vi ikke. En mulig forklaring kan baseres på upubliserte funn i forrige kunstnerundersøkelse, som viste at 66 prosent av mannlige kunstners inntekter kom fra privatmarkedet, mens andelen var 49

prosent for kvinner. Siden det primært er det private markedet som har kollapset under pandemien, er det nærliggende å tenke at dette har rammet menn hardere enn kvinner. Men det kan selvsagt også være andre uobserverte forhold som kan være årsak til kjønnsulikheten i inntektsendring.

Det er også en sammenheng mellom kunstnerisk arbeidstid og inntektsendring. På den ene siden kan dette tolkes som at jo flere kunstneriske arbeidstimer man har, desto mindre har nedgangen i kunstneriske inntekter vært. På den andre siden kan også årsak-virkningsforholdet gå motsatt vei, det vil si at inntektsnedgang bidrar til mer arbeid for å opprettholde inntektsnivået.

Forskjell i inntektsutvikling er dessuten større jo høyere totalinntekten var i 2019. Effekten er negativ, som betyr at inntektsutvikling fra 2019 til 2020 er dårligere jo høyere total inntekt kunstnerne hadde i 2019. Vi har ikke en entydig forklaring på dette, men en sannsynlig forklaring er også her at kunstnere med høye inntekter i større grad henter disse inntektene fra privatmarkedet og at de derfor er rammet av kollapsen i dette.

» Tabell 25 – Regresjonsmodeller som kontrollerer endring i inntekt for observerbare egenskaper ved kunstnerne

	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
(Constant)	4 700	-13 510	-40 830	6
Kunsthåndverker	27 513	22 362	23 748	19 845
Filmkunstnere	-8 951	-9 715	-15 708	-4 925
Designere	-45 263*	-48 905*	-48 634	-41 395
Annet	-61 261*	-43 974	-25 837	-12 889
Kritiker	-42 297	-35 164	-23 126	-19 078
Skjønnlitterær	-9 302	10 371	11 494	16 865
Faglitterær	-27 928	1 467	11 054	19 061
Dramatiker/manusforfatter	-56 141	-49 218	-49 583	-39 075
Dansekunstner	6 902	-9 543	1 510	2 524
Koreograf	-47 119	-65 221	-62 537	-57 767
Skuespiller	-49 354**	-49 541**	-48 119**	-35 881*
Utøver populærmusikk	-89 365**	-70 107**	-56 150**	-54 729**
Utøver jazz/folkemusikk	-47 466**	-36 879*	-27 035	-20 198
Utøver klassisk/samtid	-45 222**	-44 832**	-38 349**	-23 212
Komponist	-9 621	3 772	6 416	6 265
Musikkprodusent	-23 361	-632	-7 776	27 005
41–50 år		-21 908*	-23 641*	-16 605
51–65 år		-16 467	-16 925	-14 504
Over 65 år		-35 848	-35 095	-43 537**

	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
Kunstutdanning		25 774**	20 568*	8 389
Antall år erfaring		-96	-202	138
Kvinne		32 010**	33 244**	27 593**
Bosted Oslo og Akershus		-7 375	-8 897	-5 878
Kunstnerisk arbeidstid 2020			1 232**	1 309**
Totalinntekt i 1000 kroner 2019				-99**
R ² justert	0,038	0,027	0,036	0,072
n	2009	2009	2009	2009

Endring i kunstnerisk tilknyttet og ikke-kunstneriske inntekter

Hva så med de andre formene for arbeidsinntekt: kunstnerisk tilknyttede og ikke-kunstneriske inntekter? Ser vi tendenser til at enkelte kunstnergrupper har kompensert dalende kunstneriske inntekter gjennom annet arbeid? Basert på innsikten fra gjennomgangen av tidsbruk i forrige kapittel, er det liten grunn til å tro at disse har endret seg markant. Dette stemmer også godt med bildet vi ser i tabell 26. I de fleste kategorier er endringene minimale. De fleste gruppene har noe økte inntekter i de fleste kategorier, men disse er ikke større enn hva man kan forvente gjennom en generell lønnsvekst. Vi ser imidlertid at enkelte grupper har hatt et svakt fall i kunstnerisk tilknyttede inntekter, men at bare kunsthåndverkere har hatt en nedgang i ikke-kunstneriske inntekter. Samtidig finner vi ingen spor av at grupper med markant fall i kunstneriske inntekter har kompensert dette gjennom andre inntekter. Populærmusikerne, som hadde et fall på 56 540 kroner i kunstneriske inntekter, har kun hatt marginal økning i andre arbeidsinntekter. Heller ikke skuespillerne har kompensert mye av de tapte kunstneriske inntektene gjennom annet arbeid. Hvordan dette vil bli framover, er interessant å følge med på, men resultatene fra det første året med pandemi tyder på at de fleste anser dette som forbigående.

» Tabell 26 – Endring i ulike typer arbeidsinntekt (gjennomsnitt) fra 2019–2020 i kroner

	Endring i kunstnerisk inntekt 2019–2020	Endring i kunstnerisk tilknyttet inntekt 2019–2020	Endring i ikke-kunstnerisk inntekt 2019–2020	Endring i arbeidsinntekt 2019–2020	n
Bilde- og formkunst	26 573	1 937	2 270	30 780	691
Kunsthåndverker	33 699	27	-8 343	25 382	113
Billedkunstner	19 894	3 010	4 429	27 333	531
Musikk	-40 054	4 313	4 867	-30 874	553
Utøver populærmusikk	-56 540	2 080	1 547	-52 912	131
Utøver jazz/folkemusikk	-34 529	2 703	8 602	-23 223	112
Utøver klassisk/samtid	-34 184	4 203	3 481	-26 500	170
Komponist	-31 300	11 622	14 821	-4 858	57
Film- og scenekunst	-33 183	-6 013	3 659	-35 536	252
Filmkunstnere	-33 183	2 846	7 233	-23 104	318
Dansekunstnere	1 208	21 869	9 774	32 851	50
Skuespillere	-51 583	2 941	9 202	-39 440	102
Litteratur	-2 983	-3 307	8 104	1 814	386
Skjønnlitterær forfatter/oversetter	8 983	-6 013	3 659	6 630	252
Faglitterær forfatter/oversetter	-31 778	-224	22 767	-9 235	67

Stipend og vederlagsinntekter

I spørreundersøkelsen ba vi respondentene oppgi hvor mye de hadde mottatt i stipend og vederlagsinntekter de to årene. Tabell 27 viser hvor mye respondentene oppgir å ha mottatt i stipend samt endringen i mottatt stipend. Den største økningen i stipender, i absolutte tall, finner vi blant dansekunstnere og kunsthåndverkere. Dansekunstnerne oppgir en økning på 27 891 mens kunsthåndverkere oppgir økt inntekt fra stipend på 22 340 kroner. Den største prosentvise økningen av inntektene finner vi blant populærmusikere med 139 prosent.

▾ Tabell 27 – Endring i stipend (gjennomsnitt)

	2019	2020	Endring	Endring i %	n
Bilde- og formkunst, alle	98 016	106 934	8 918	9 %	691
Kunsthåndverker	96 765	119 105	22 340	23 %	113
Billedkunstner	103 915	111 069	7 155	7 %	531
Musikk	14 390	23 677	9 287	65 %	553
Utøver populærmusikk	6 481	15 463	8 981	139 %	131
Utøver jazz/folkemusikk	28 704	39 913	11 208	39 %	112
Utøver klassisk/samtid	9 253	17 253	8 000	86 %	170
Komponist	33 287	52 591	19 304	58 %	57
Film- og scenekunst	26 506	30 664	4 158	16 %	318
Filmkunstnere	35 333	19 507	-15 827	-45 %	75
Dansekunstnere	30 476	58 367	27 891	92 %	50
Skuespillere	19 263	25 400	6 137	32 %	102
Litteratur	61 919	55 779	-6 139	-10 %	386
Skjønnlitterær forfatter/oversetter	71 335	66 200	-5 135	-7 %	252
Faglitterær forfatter/oversetter	62 493	40 796	-21 697	-35 %	67
Totalt	53 920	60 103	6 183	11 %	2 009

Tabell 28 viser at for vederlagsinntektene finner vi relativt små endringer. Disse har økt noe for musikere og sunket noe for skribenter. Siden vederlagsinntekter utbetales i ettertid, gjerne påfølgende år, er det rimelig at endringene her er marginale. Konsekvensene av pandemien for rettighetshavere vil derfor trolig i større grad bli synlig i 2021 og 2022. Dette bør man være ekstra oppmerksomme på i senere målinger.

» Tabell 28 – Endring i vederlagsinntekt (gjennomsnitt)

	2019	2020	Endring	Endring i %	n
Bilde- og formkunst	2 886	2 604	-282	-10 %	691
Kunsthåndverker	2 072	2 491	419	20 %	113
Billedkunstner	3 160	2 324	-836	-26 %	531
Musikk	25 043	25 821	778	3 %	553
Utøver populærmusikk	20 869	22 143	1 275	6 %	131
Utøver jazz/folkemusikk	17 872	19 796	1 925	11 %	112
Utøver klassisk/samtid	3 586	3 867	280	8 %	170
Komponist	68 819	70 277	1 458	2 %	57
Film- og scenekunst	11 382	14 370	2 988	26 %	318
Filmkunstnere	12 614	16 380	3 765	30 %	75
Dansekunstnere	70	170	100	143 %	50
Skuespillere	4 762	11 305	6 543	137 %	102
Litteratur	14 078	10 689	-3 388	-24 %	386
Skjønnlitterær forfatter/oversetter	17 884	13 073	-4 812	-27 %	252
Faglitterær forfatter/oversetter	5 229	7 410	2 180	42 %	67
Totalt	12 392	12 332	-61	0 %	2 009

Kunstneres vurderinger av egen økonomi

Avslutningsvis skal vi se på hvordan kunstnerne selv har vurdert pandemiens konsekvenser for egen økonomi. Som vi ser av figur 5, er det kunstnere innenfor musikk som i størst grad opplever at deres kunstneriske inntekt er påvirket negativt av pandemien, og om lag 60 prosent svarer at de i stor eller svært stor grad har blitt påvirket. Disse er etterfulgt av film- og scenekunstnere, hvor tilsvarende tall er 50 prosent.

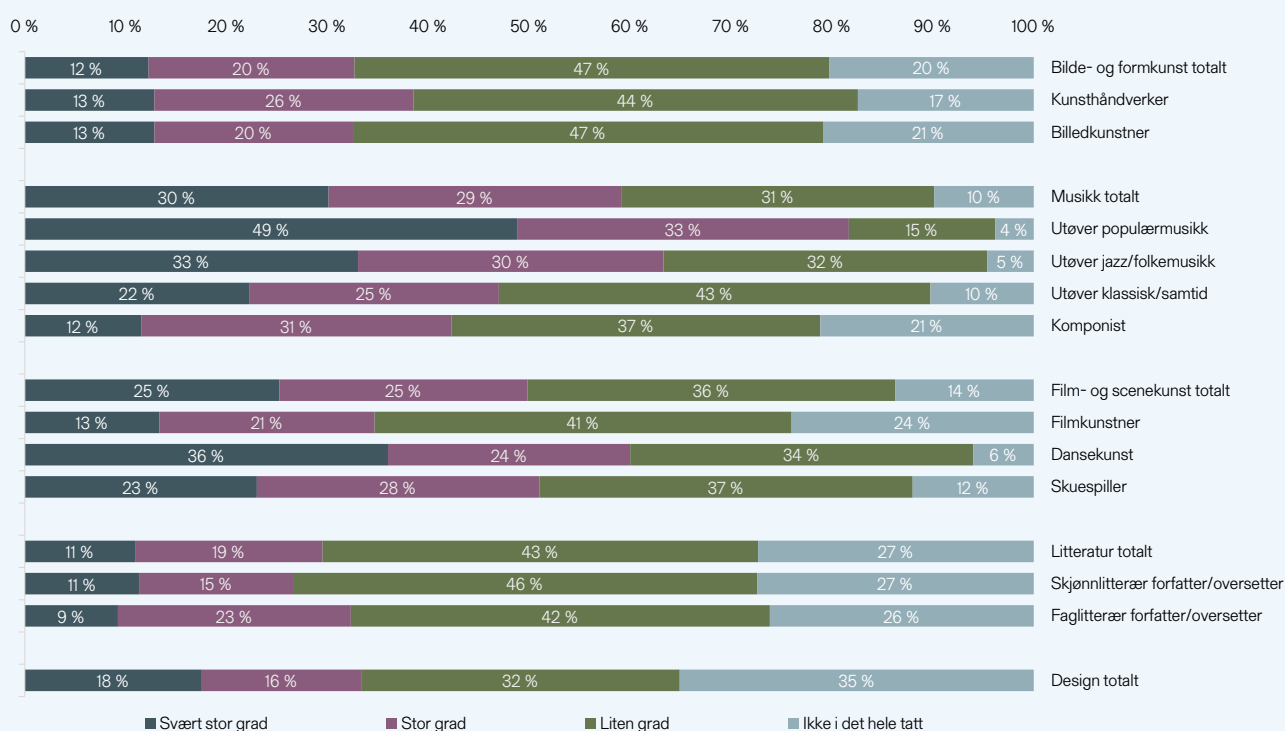
Innenfor musikk er det utøvende musikere som i størst grad har blitt påvirket, og da særlig utøvere innen populærmusikk. Dette er ikke et overraskende funn, da eksempelvis konsertinntekter har vært helt fraværende i perioden, og utøvende populærmusikere med stor sannsynlighet er den gruppen musikere som i størst grad har dette som en inntekt.

Innen film- og scenekunst er dansekunstnere sterkest negativt påvirket, hvor om lag 60 prosent har hatt en negativ påvirkning på sin kunstneriske inntekt av pandemien. Dette henger antageligvis direkte sammen med tiltakene, som gjorde at få kunne møtes for å øve sammen, samt at alle forestillinger ble avlyst i lengre perioder.

Kunstnere innen litteratur opplever i relativt liten grad negativ påvirkning på sin kunstneriske inntekt som følge av pandemien, hvor om lag 30 prosent svarer at de

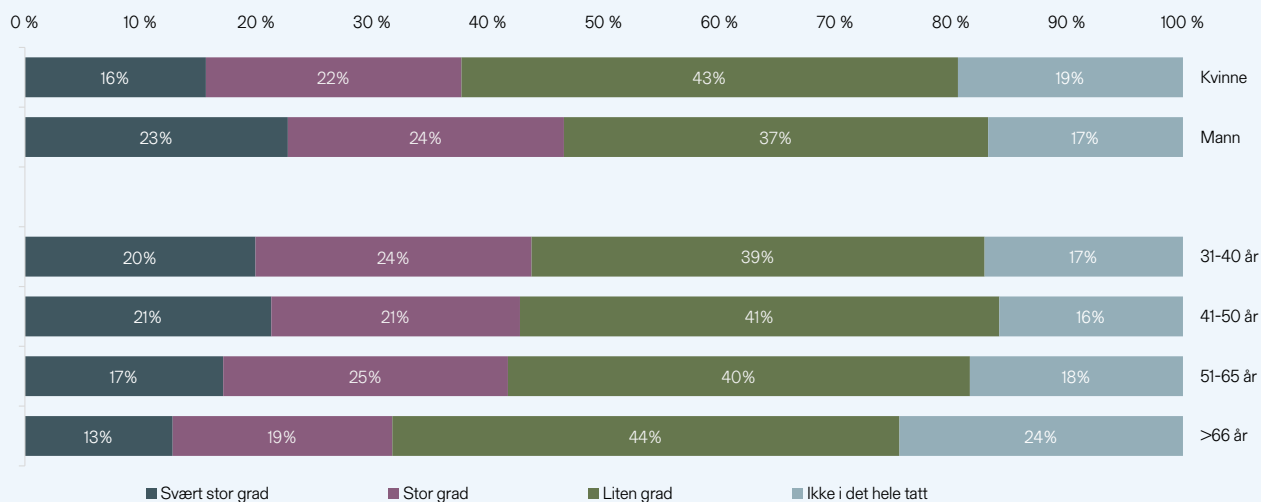
har blitt påvirket i stor eller svært stor grad. Kunstnere innenfor bilde- og formkunst og design har i mindre grad blitt påvirket negativt, og disse kunstnerne jobber også i større grad alene. Muligheter for utstillinger og lignende har likevel falt bort i perioden og må antas å være en del av grunnen til at en ikke beskjeden andel melder om negativ påvirkning.

» Figur 5 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «I hvilken grad påvirket pandemien din kunstnerisk inntekt negativt?» fordelt på kunstnergrupper (n = 1926)

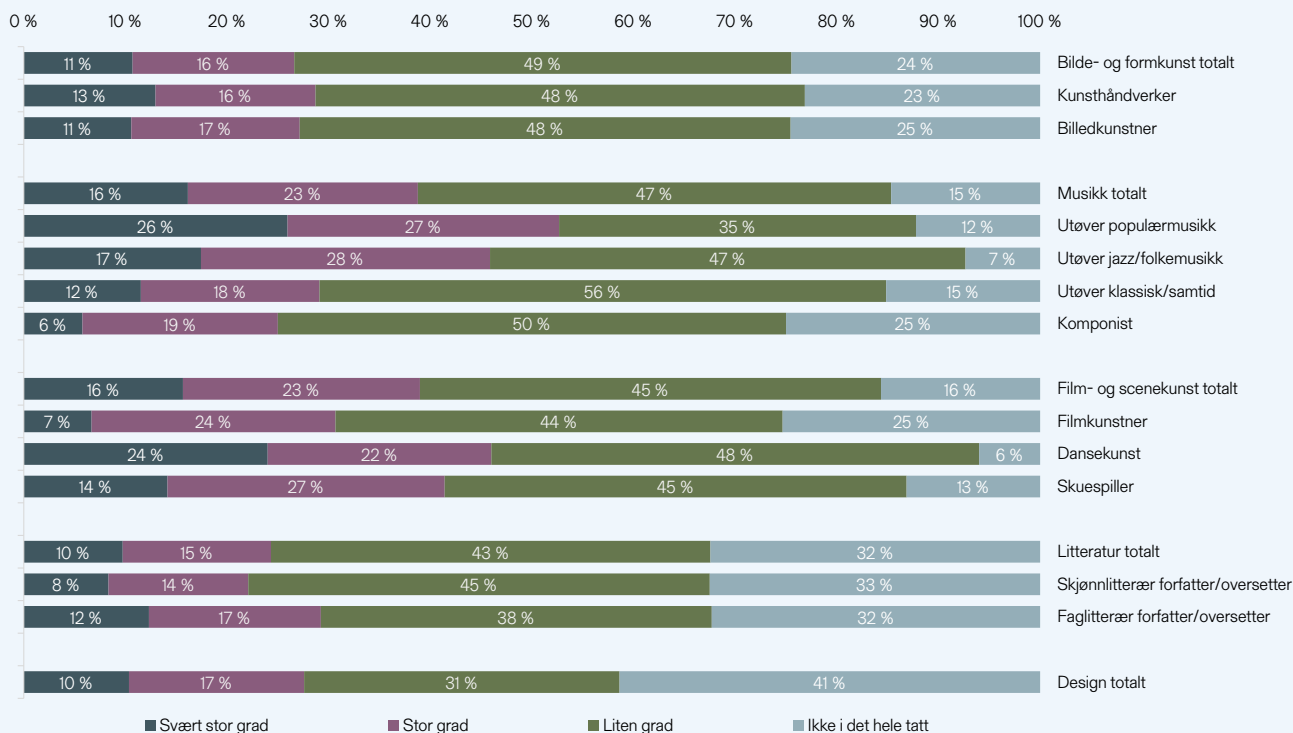

Dersom vi ser på kjønns- og aldersforskjeller mellom kunstnere i hvordan de har opplevd at pandemien har påvirket kunstnerisk inntekt negativt, viser figur 6 at nesten 50 prosent av menn opplever dette i stor eller svært stor grad, mot snau 40 prosent av kvinner. En forklaring på denne kjønnsforskjellen er at menn er i flertall blant musikerne, særlig blant populærmusikerne som rapporterer den største inntektsnedgangen under pandemien. Menn har dessuten gjennomgående høyere inntekter fra egen næring og var dermed mer utsatt da alt stengte ned. Vi ser også at jo yngre man er, jo større andel opplever stor eller svært stor grad av negativ påvirkning på sin kunstneriske inntekt. Unge og uetablerte kunstnere har mindre stabil inntekt, og det kan være at eldre, mer etablerte kunstnere også har et større nettverk.

» Figur 6 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «I hvilken grad påvirket pandemien din kunstnerisk inntekt negativt?» fordelt på kjønn og alder (n = 1926)

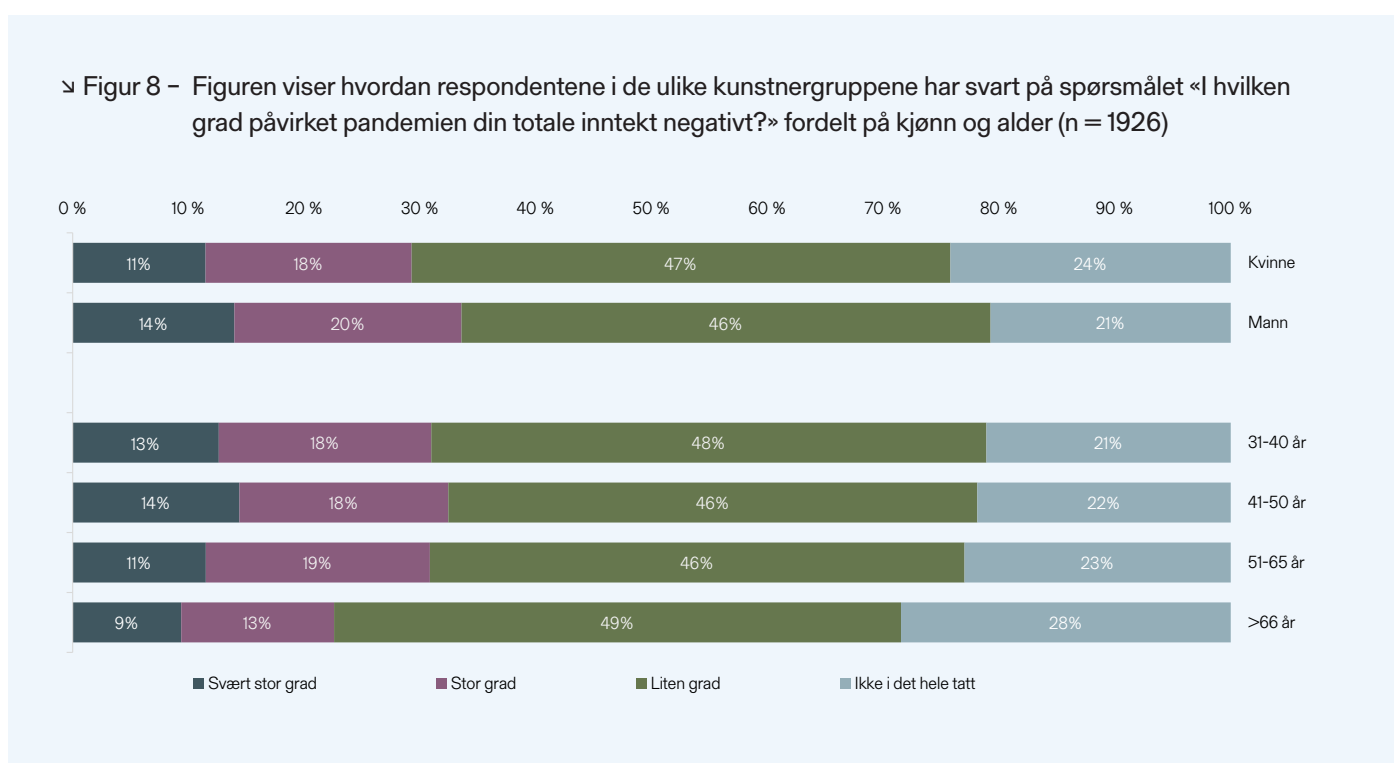

» Figur 7 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «I hvilken grad påvirket pandemien din totale inntekt negativt?» fordelt på kunstnergrupper (n = 1926)

Sammenlignet med negativ påvirkning på kunstnerisk inntekt ser man et nesten identisk trendbilde når det kommer til negativ påvirkning på totalinntekter (jf. figur 8). Det er de samme kunstnerkategoriene som er påvirket i liten og stor grad. Det vi også ser, er at det generelt er en noe lavere andel som opplever stor eller svært stor negativ påvirkning av pandemien på totalinntekter. Dette viser noe av funksjonen annet arbeid har for mange kunstnere, nettopp for å bøte på lav inntekt, særlig i dårlige tider.

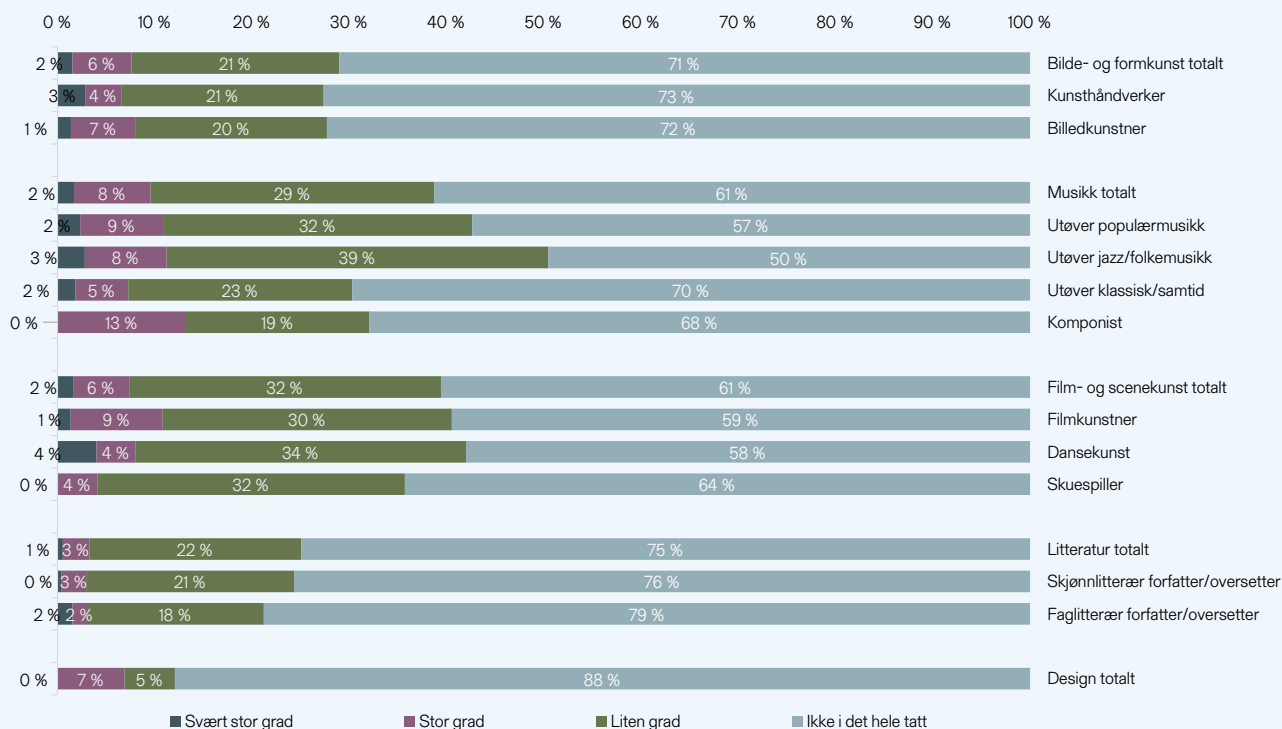
Sammenligner vi figur 8 som viser hvordan respondentene mener pandemien har påvirket totalinntekten, med figur 6 som viser hvor mye pandemien har påvirket kunstnerisk inntekt, ser vi igjen samme tendenser, men at totalinntekter er noe mindre negativt påvirket. Dette henger sannsynligvis sammen med at kunstnere også opererer i andre arbeidsmarkeder og næringer som er mindre påvirket av pandemien.

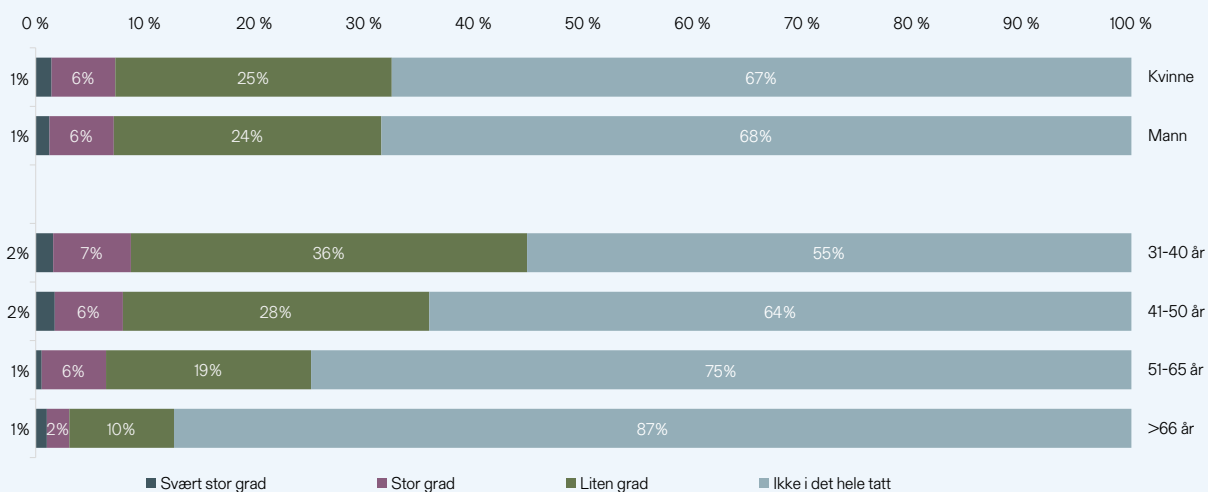
De fleste kunstnere innenfor de viste grupperingene svarer at pandemien «ikke i det hele tatt» har gitt kunstneriske inntekter de ellers ikke ville ha hatt. Den laveste andelen som svarer dette er 50 prosent, og gjelder gruppen utøvere innen jazz og folkemusikk. De fleste gruppene ligger i underkant av 10 prosent positive svar på dette om man ser «stor grad» og «svært stor grad» samlet.

Figur 9 viser at kjønnsforskjellene i hvorvidt pandemien har gitt kunstneriske inntekter en ellers ikke ville hatt, er relativt små, men tar vi for oss aldersforskjeller (jf. figur 10), ser vi at jo yngre gruppe, jo større sannsynlighet er det for at pandemien til en viss grad har gitt noen nye inntekter. Det er viktig å påpeke at også blant de yngste kunstnerne under 30 år svarer 50 prosent «ikke i det hele tatt», og at de fleste som svarer bekreftende, svarer «i liten grad».

» Figur 9 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «I hvilken grad ga pandemien kunstneriske inntekter du ellers ikke ville hatt?» fordelt på kunstnergrupper (n = 1926)

» Figur 10 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «I hvilken grad ga pandemien kunstneriske inntekter du ellers ikke ville hatt?» fordelt på kjønn og alder (n = 1926)

Andre konsekvenser av pandemien

Pandemien har ikke bare påvirket arbeidstiden og inntekten til kunstnerne. I det videre vil vi gå inn på kunstnernes opplevelser, deres egne framtidsutsikter og hvordan støttetiltakene myntet på sektoren har påvirket dem.

Pandemien og framtiden

I hvilken grad har pandemien gjort kunstnerne bekymret for deres framtid som kunstnere? Dette skal vi forsøke å svare på nedenfor. Det er imidlertid grunn til å påpeke at vi i tidligere undersøkelser ikke har stilt dette spørsmålet, og at vi derfor ikke har et sammenligningsgrunnlag. Vi vet altså ikke sikkert på framtidsbekymringene er konstante eller om de spesifikt er knyttet til pandemien. Den hovedgruppen kunstnere som uttrykker størst grad av bekymringer for 2022 når det kommer til avtaler og oppdrag, tilhører bilde- og formkunst (jf. tabell 29). Her er til sammen i underkant av 45 prosent bekymret og har enten ingen eller for få avtaler. Dette er imidlertid en gruppe som generelt opplever en stor grad av usikkerhet. I hvilken grad pandemien påvirker dette, er derfor vanskelig å si.

Innen film- og scenekunst finner vi de største andelene som enten er fullbooket eller regner med å bli det, og nesten 50 prosent svarer dette. Her er det om lag 30 prosent som er bekymret og har for få eller ingen avtaler. Innen litteratur finner vi den høyeste andelen av kunstnere som svarer at de ikke er avhengige av denne type avtaler, og snaue 40 prosent svarer dette. Sammenlignet med bilde- og formkunst, hvor eksempelvis utstillinger av verk er en del av jobben, og film- og scenekunst, hvor oppsetninger er en del av jobben, er ikke dette like presserende for alle undergrupper i litteratur. Det er likevel om lag 25 prosent som svarer at de er bekymret og har ingen eller for få avtaler i 2022.

Innen musikk svarer snaue 40 prosent at de er fullbooket eller regner med å bli det, mens i overkant av 30 prosent opplever bekymringer rundt det. At 23 prosent av musikere ikke er avhengige av avtaler og oppdrag kan henge sammen med at mange av disse er fast ansatte orkestermusikere og mottar lønn uansett.

Relativt få innen design er bekymret, i overkant av 25 prosent, og designere har ofte mer stabile arbeidsforhold sammenlignet med de andre gruppene av kunstnere.

» Tabell 29 – Kunstnernes vurdering av avtaler og oppdrag i 2022 fordelt på kunstneriske hovedgrupper

	Fullbooket i 2022	Ikke fullbooket, men jeg regner med at det fyller seg opp	For få avtaler i 2022. Bekymret for at det vil bli for lite	Ingen avtaler i 2022. Bekymret	Ikke avhengig av bookinger i 2022	Annet	n
Bilde- og formkunst	9 %	21 %	26 %	17 %	18 %	10 %	686
Musikk	6 %	33 %	23 %	8 %	23 %	7 %	545
Film- og scenekunst	14 %	34 %	21 %	9 %	13 %	9 %	314
Litteratur	4 %	19 %	12 %	13 %	39 %	13 %	382
Design	12 %	27 %	10 %	17 %	20 %	15 %	60

I det samme utvalget som over, ble også spørsmålet om hvorvidt kunstnerne hadde avtaler om oppdrag eller forestillinger utenfor Norge stilt. Relativt få av kunstnerne, uavhengig av kunstnerisk retning, svarte at de har dette i 2022, men som over har ikke dette spørsmålet blitt stilt i tidligere Kunstnerundersøkelser, og det er derfor ikke mulig å si hvorvidt det er endringer som følge av pandemien.

Tabell 30 viser at innen musikk finner vi klart de fleste som svarer at de har avtaler utenfor Norge i 2022, med i overkant av 20 prosent, og det antas at dette i stor grad er knyttet til konserter og lignende. Også innen bilde- og formkunst og film- og scenekunst finner vi en andel ikke langt unna, med i overkant av 15 prosent som svarer ja. Innen litteratur og design er det svært få som svarer at de har slike avtaler.

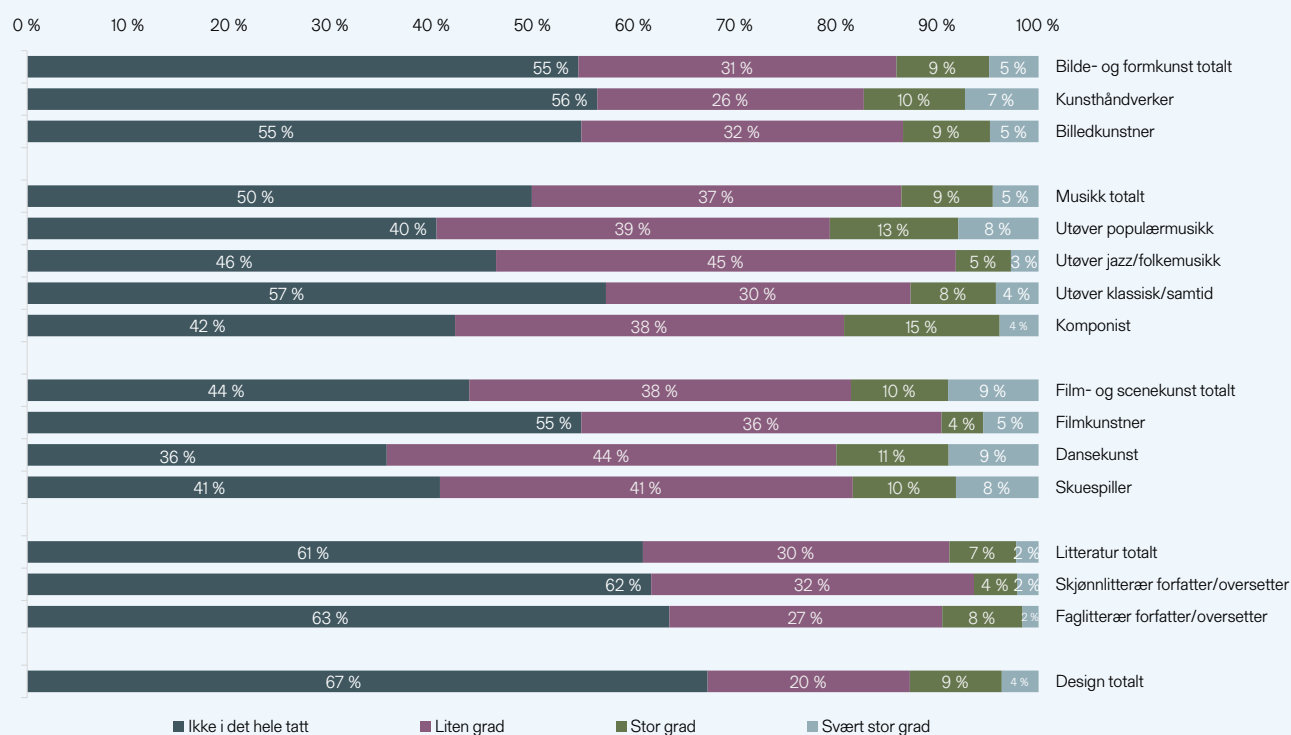
» Tabell 30 – Andel av kunstnerne som har avtale om oppdrag/forestillinger utenfor Norge i 2022 fordelt på kunstneriske hovedgrupper (svarprosent = 92 %)

	Ja	Nei	n
Bilde- og formkunst	16 %	84 %	686
Musikk	22 %	78 %	545
Film- og scenekunst	15 %	85 %	314
Litteratur	3 %	98 %	382
Design	0 %	100 %	60

Kunstnerne har også svart på i hvor stor grad de frykter ikke å kunne jobbe med kunst etter pandemien. Figur 11 viser svarene på dette spørsmålet. Vi ser at de fleste kunstnere fordelt på kunstretning og de største yrkesretningene innen de ulike kunstretningene ikke svarer i «svært stor» eller «stor» grad, og at tallet for disse kategoriene for nesten alle ligger under 20 prosent. Det er likevel store forskjeller, og de som sier at de «ikke i det hele tatt» har følt frykt for å måtte gi opp kunst ligger mellom drøye 35 (dansekunstnere) og drøye 65 prosent (design).

Det er innen film- og scenekunst vi finner størst bekymring, hvor snaue 20 prosent svarer at de i «svært stor» eller «stor» grad frykter at de ikke kan jobbe med kunst etter pandemien. Innen bilde- og formkunst svarer snaue 15 prosent det samme, og dette er også tallene for musikk. Innen musikk svarer over 20 prosent av utøvere innen populærmusikk, som i stor grad har konsertvirksomhet som en del av sin jobb, «svært stor» eller «stor» grad. Innen film- og scenekunst trekker filmkunstnere ned, hvor i underkant av 10 prosent har «stor» eller «svært stor» frykt, mens tilsvarende tall for både dansekunstnere og skuespillere er om lag dobbelt så høye. Innen litteratur og design er de færre som har «svært stor» eller «stor» grad av frykt, med rundt 10 prosent.

» Figur 11 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «I hvilken grad frykter du at du ikke skal kunne fortsette å jobbe med kunst etter koronakrisen?» fordelt på kunstnergrupper (n = 1926)

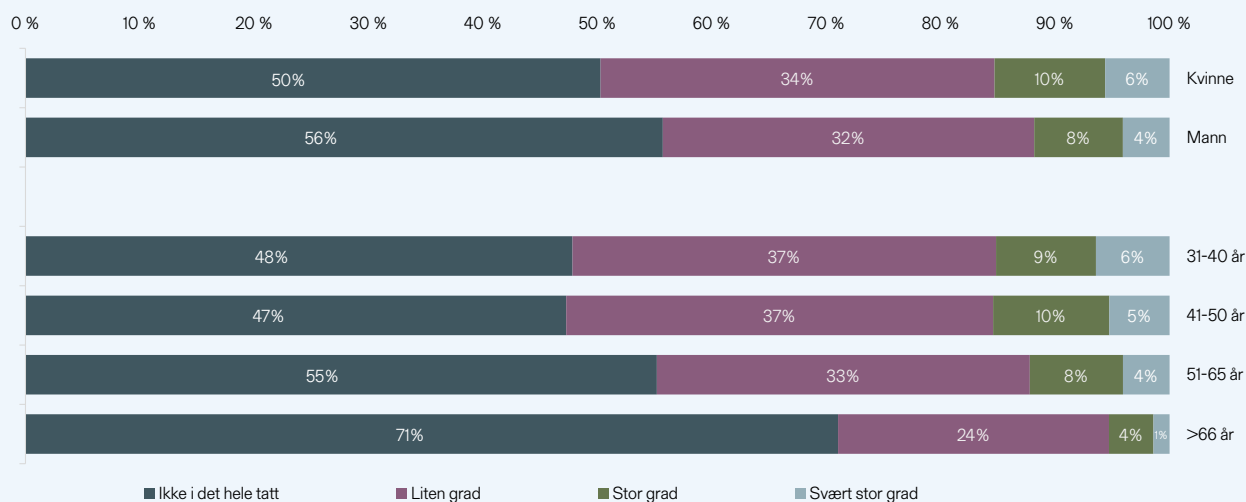

Det samme spørsmålet fordelt på kjønn og alder viser at kvinner er noe mer bekymret enn menn, og i overkant av 15 prosent av kvinnelige kunstnere uttrykker «svært stor» eller «stor» grad av frykt for ikke å kunne fortsette som kunstner etter pandemien, mens i overkant av 10 prosent av menn svarer det samme. Dette kan henge sammen med kjønnsforskjeller i yrkesvalg innen kunst.

Figur 12 viser også at det er store aldersforskjeller i hvor bekymret kunstnerne er for å måtte slutte i yrket etter pandemi, og jo yngre man er, jo mer bekymret er man. Om lag 25 prosent av kunstnere under 30 år uttrykke svært stor eller stor grad av frykt, mens om lag 5 prosent av kunstnere over 65 svarer det samme. Dette kan henge sammen med at jo eldre man er, jo mer etablert som kunstner er man, som beskrevet over.

» Figur 12 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «I hvilken grad frykter du at du ikke skal kunne fortsette å jobbe med kunst etter korona-krisen?» fordelt på kjønn og alder (n = 1926)

Mental påvirkning

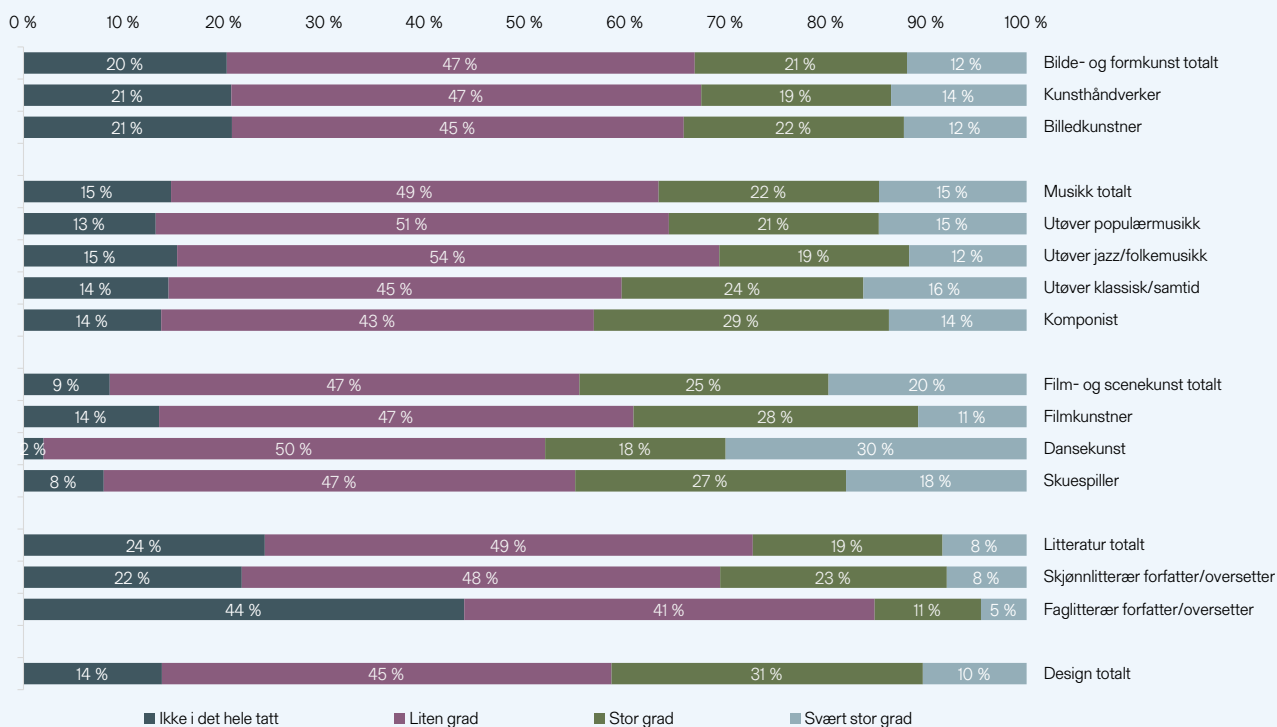
På spørsmål om hvorvidt pandemien har hatt en negativ påvirkning på det mentale, er det få kunstnere som svarer «ikke i det hele tatt». Figur 13 viser denne andelen ligger stort sett under 20 prosent, med unntak av kunstnere innen litteratur, hvor drøye 45 prosent av de faglitterære forfatterne og oversetterne svarer dette.

Hvor stor andel som svarer i «svært stor» eller «stor» grad er noe varierende, og den er høyest for film- og scenekunstnere, hvor om lag 45 prosent svarer dette. Dansekunstnere og skuespillere har en høyere andel som svarer dette enn filmkunstnere, med henholdsvis nesten 50 prosent, om lag 45 prosent og rundt 40 prosent.

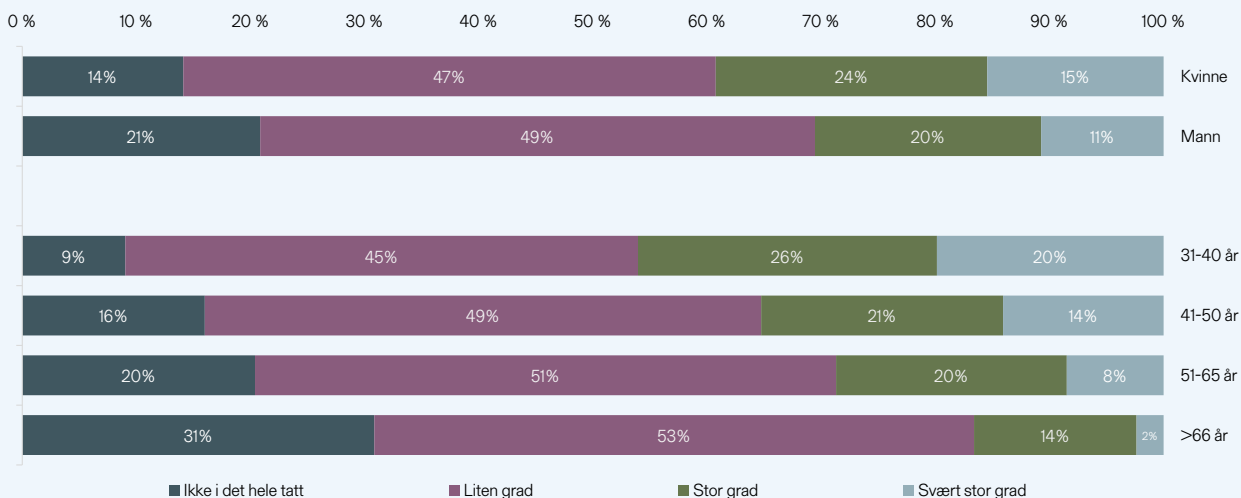
Innen musikk svarer i overkant av 45 prosent at de i «svært stor» eller «stor» grad har blitt påvirket negativt mentalt av pandemien, og ser man på store yrker innenfor musikk, ser vi at komponistene har høyest andel av disse svarene, med nesten 45 prosent, mens utøvere innen jazz og folkemusikk har lavest andel, med til sammen i overkant av 30 prosent.

Innen bilde- og formkunst er det nesten 35 prosent som svarer at pandemien i «svært stor» eller «stor» grad har påvirket dem negativt mentalt, og her er det små forskjeller om man ser på de største yrkene. Kunstnere innen litteratur er de som i minst grad oppgir å være negativt påvirket mentalt av pandemien, med en andel på i underkant av 30 prosent som oppgir «svært stor» eller «stor» grad, men her er det større forskjeller om man ser på skjønnlitterære og faglitterære forfattere. Innen design svarer i overkant av 40 prosent at de i «svært stor» eller «stor» grad er påvirket negativt mentalt.

» Figur 13 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «I hvilken grad har pandemien påvirket deg negativt mentalt?» fordelt på kunstnergrupper (n = 1926)

» Figur 14 – Figuren viser hvordan respondentene i de ulike kunstnergruppene har svart på spørsmålet «I hvilken grad har pandemien påvirket deg negativt mentalt?» fordelt på kjønn og alder (n = 1926)

På spørsmålet om hvorvidt pandemien har påvirket negativt mentalt, ser vi igjen at kvinner i større grad svarer i «svært stor» eller «stor» grad, med nesten 40 prosent, mens tilsvarende tall for menn er i overkant av 30 prosent (jf. figur 14). Igjen ser vi at jo yngre man er, jo større andel har opplevd pandemien negativt, og blant kunstnere under 30 år svarer over 65 prosent at de i «svært stor» eller «stor» grad har blitt påvirket negativt mentalt av pandemien. Blant kunstnere over 66 år er tilsvarende tall i overkant av 15 prosent.

Kunstneres bruk av støtteordninger under pandemien

I 2020 ble det innført flere former for støtte- og kompensasjonsordninger for kultursektoren. Noen av disse har vært spesifikt rettet mot enkelte grupper av kunstnere, mens andre har vært mer åpne. Figur 15 viser en samlet oversikt over hvorvidt kunstnere har søkt på én eller flere av disse ordningene.

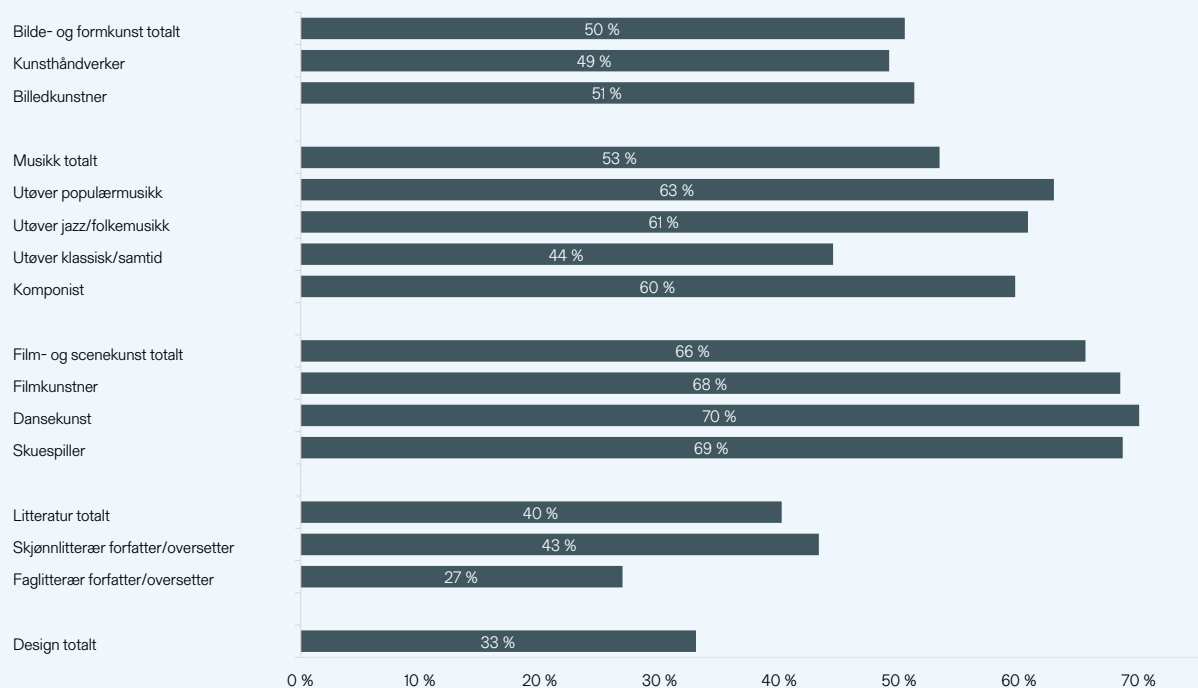
Som vi ser, er det innen film- og scenekunst vi finner de høyeste andelen av kunstnere som har søkt. Samlet har 66 prosent søkt én eller flere støtteordninger, og blant de større yrkesgruppene innen scenekunst er det 70 prosent av dansekunstnere som har søkt støtte. Andelene er generelt høye innen scenekunst. Relativt høye er de også innen musikk, hvor nesten 55 prosent har søkt støtte. Her er det utøvere innen populærmusikk som i størst grad har søkt støtte, med en andel på nesten 65 prosent.

Innen bilde- og formkunst har om lag halvparten søkt en eller annen form for støtte. Innen litteratur er andelen noe lavere, 40 prosent, og den er høyere blant de skjønnlitterære forfatterne og oversetterne enn blant de faglitterære. Innen design er det drøye 30 prosent som har søkt støtte.

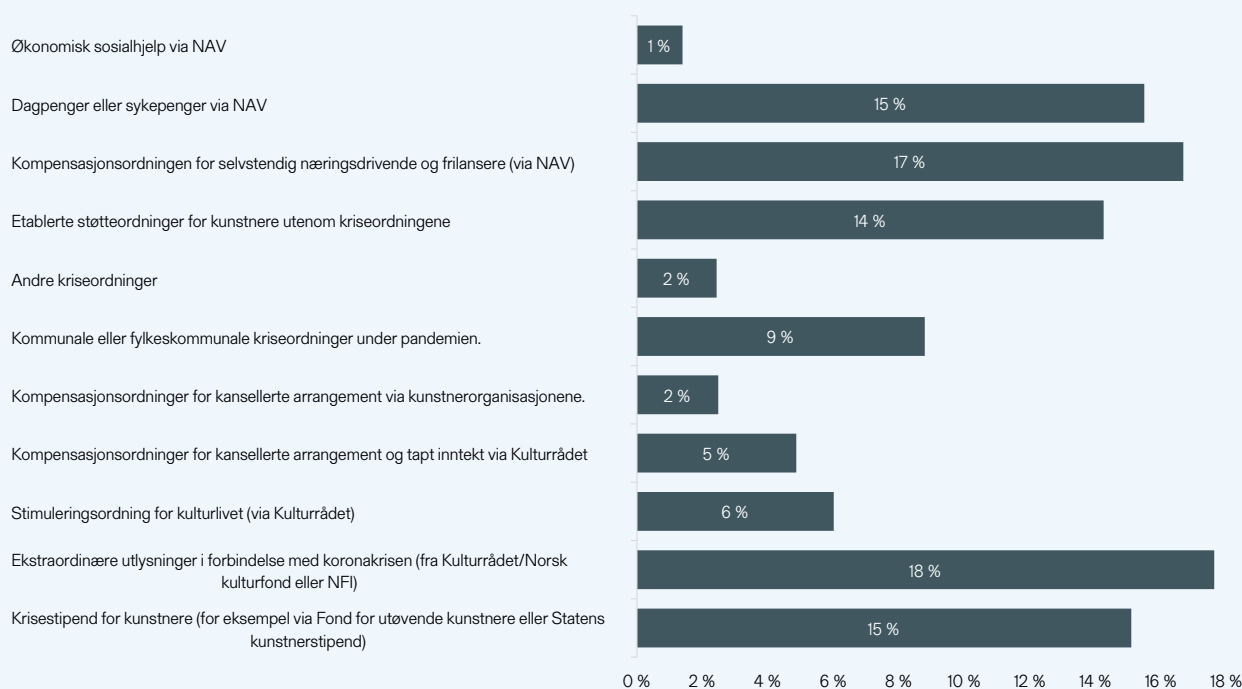
Vi ser med andre ord at de gruppene som er mest avhengige av publikum for å utøve sin kunstform, generelt er de som i størst grad har søkt støtte.

I tillegg til at det er en betydelig forskjell i hvilken grad de ulike kunstnergruppene har søkt støtte og ikke, er det også stor forskjell i hvilke kriseordninger de har søkt. Figur 16 viser hvilke støtteordninger respondentene har søkt penger fra. Det er viktig å gjøre oppmerksom på at én og samme kunstner kan ha søkt på flere ulike kriseordninger. Støtteordningene som flest har søkt penger fra, er ikke overaskende dem som er tilpasset enkeltkunstnere. Dette gjelder ekstraordinære utlysninger i forbindelse med koronakrisen fra Norsk kulturråd eller Norsk filmfond, som flest har søkt. Hvorvidt respondentene forstår dette som den særskilte ordningen som hadde dette navnet, administrert av Norsk kulturråd, er vanskelig å si. Det kan også hende de oppfatter dette som alle ordningene til Kulturrådet, inkludert Statens kunstnerstipend og Fond for lyd og bilde, som vi også ser at 15 prosent har søkt. Stimuleringsordningen for kulturlivet er det relativt få som har søkt, men dette var heller ikke en ordning som primært var rettet mot enkeltkunstnere. Det samme gjelder kompensasjonsordning for kansellerte arrangementer. Hvorvidt kunstnere har fått penger indirekte fra disse ordningene via arrangører, vet vi ikke. Videre ser vi at 9 prosent har mottatt kommunal eller fylkeskommunal støtte, og at mange har benyttet seg av NAV sin generelle kompensasjon for næringsdrivende og frilansere. 15 prosent søkte dagpenger eller sykepenger fra NAV under pandemien, men her vet vi ikke hvor stor andel som gjør dette i et «normalår».

» Figur 15 – Andel kunstnere som har søkt én eller flere former for støtte fordelt på kunstnergrupper (n = 2115)

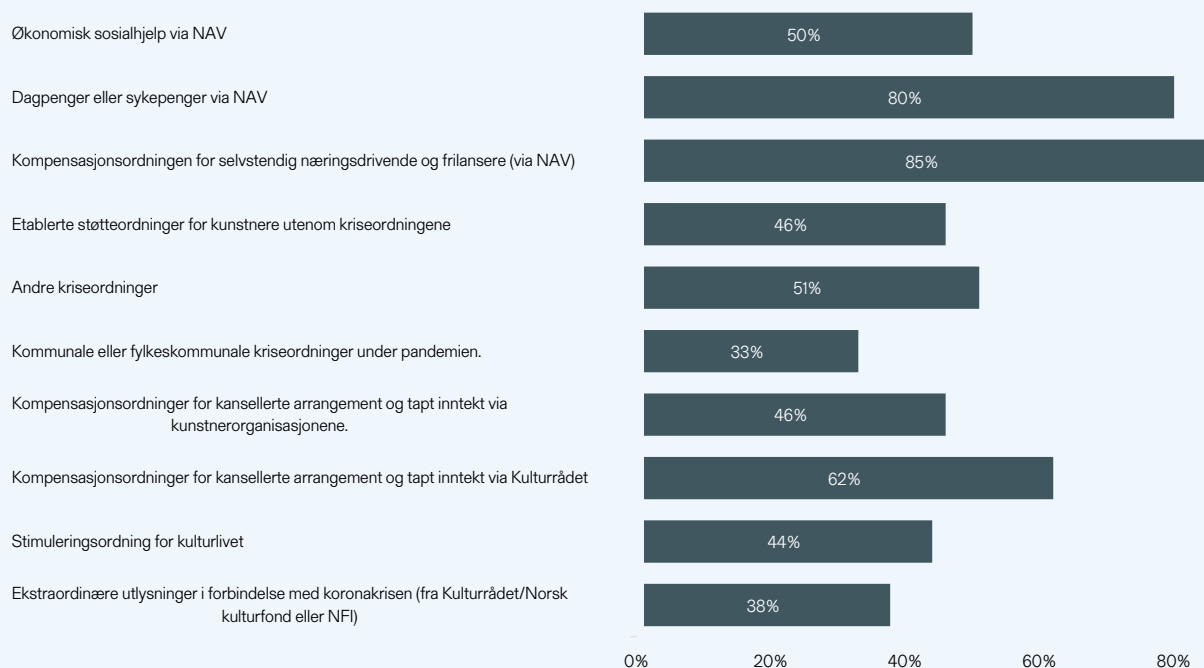

» Figur 16 – Andel kunstnere totalt som har søkt ulike støtteordninger (n = 2015)

Figur 17 viser hvor mange som har mottatt støtte av dem som har søkt. Det er klart flest som har fått innvilget støtte fra NAV, både gjennom kompensasjonsordning for selvstendig næringsdrivende og som dagpenger eller sykepenger, hvor henholdsvis 85 og 80 prosent av dem som har søkt har fått dette innvilget. To av tre som søkte kompensasjonsordninger for kansellerte arrangement via Kulturrådet fikk også innvilget søknaden.

» Figur 17 – Andel kunstnere som har fått innvilget støtte blant dem som har søkt (n = 1031, samtlige kunstnere som har søkt støtte)¹

¹ Ved en feil manglet spørreskjemaet oppfølgingsspørsmålet til de som hadde søkt krisestipend for kunstnere (for eksempel via Fond for utøvende kunstnere eller Statens kunstnerstipend). Vi har derfor ikke data på hvor stor andel som mottok slike stipend blant dem som søkte

Tabell 31 viser gjennomsnittlig beløp kunstnerne oppgir å ha mottatt i støtte gjennom disse ordningene, fordelt på kunstnergrupper. Ved første øyekast ser vi at utbetalingene fra de to ordningene har vært omtrent like store. Film- og scenekunstnere har mottatt mest i gjennomsnitt fra de to ordningene samlet, etterfulgt av musikere. Som tidligere nevnt er det også innen disse kunstretningene vi finner de største utfordringene ved å utøve sitt yrke i under pandemien. Innen musikk er det utøvende populærmusikere som har mottatt mest, og innen film- og scenekunst er det skuespillere. Dansekunstnere har mottatt langt mindre. Dette korresponderer med hva vi så angående nedgang i inntekt.

» Tabell 31 – Respondentenes rapportering av gjennomsnittlig mottatt tilskuddsbeløp fra kriseordninger fra kultursektoren og NAV fordelt på kunstnergrupper og yrkestilknytning (n = 1874, svarprosent = 93 %)

	Kultursektoren	NAV	Sum	n
Bilde- og formkunst	14 556	5 469	20 024	691
Kunsthåndverker	17 259	7 026	24 285	113
Billedkunstner	14 572	4 879	19 451	531
Musikk	26 731	24 912	51 643	553
Utøver populærmusikk	44 518	41 908	86 425	131
Utøver jazz/folkemusikk	32 790	31 025	63 815	112
Utøver klassisk/samtid	15 976	16 117	32 093	170
Komponist	22 928	14 719	37 648	57
Film- og scenekunst	26 681	31 704	58 385	318
Filmkunstnere	17 735	33 089	50 823	75
Dansekunstner	15 932	17 488	33 420	50
Skuespiller	44 830	35 070	79 900	102
Litteratur	7 364	7 400	14 764	386
Skjønnlitterær forfatter/ oversetter	6 917	8 082	14 998	252
Faglitterær forfatter/oversetter	5 981	6 433	12 413	67
Design	1 583	19 895	21 479	60

Oppsummering og konklusjon

Tidsbruk

I snitt oppgir kunstnerne å ha jobbet færre timer i pandemiåret 2020 sammenlignet med 2019. For alle grupper sett under ett har nedgangen vært på 6 prosent, eller 98 timer. Nedgangen har i sin helhet vært innenfor kunstnerisk arbeid. Det er imidlertid store forskjeller mellom de ulike kunstnergruppene. Bilde- og formkunstnere hadde en nedgang på 45 timer fra 2019 til 2020, altså omlag et ukesverk. Musikerne rapporterer om en større nedgang på totalt 196 timer. Det meste av denne nedgangen er knyttet til kunstnerisk arbeidstid. Innen musikerkategori har nedgangen har vært klart størst innen populærmusikk, hvor nedgangen er på 379 timer, eller nesten to og et halvt månedsverk. Forutøverne innen jazz, folkemusikk, klassisk og samtidsmusikk har nedgangen vært på omtrent 200 timer. Film- og scenekunstnere har også hatt en nedgang i arbeidstimer fra 2019 til 2020. Også denne nedgangen er primært innen kunstnerisk arbeid. Den største nedgangen i denne gruppen finner vi hos dem som utøver kunst i umiddelbar relasjon til publikum, som skuespillere og dansekunstnere. Innen litteratur finner vi få endringer.

Generelt tyder svarene i undersøkelsen på at kunstproduksjonen og øving på kunstneriske ferdigheter har vært relativt stabilt under pandemien. Unntaket er film- og scenekunsten, der dette har falt betydelig. Årsaken til dette kan være at film- og scenekunst i større grad enn andre kunstformer krever sosial kontakt i både skapelse og øving, og at dette har vært vanskelig å få til under pandemien.

Økonomi

Tabell 32 og 33 viser vektet gjennomsnitt og endring for henholdsvis kunstnerisk og total inntekt for de fire hovedgruppene, samt totalt for alle kunstnere. Disse viser at den kunstneriske inntekten sank med 34 213 kroner fra 2019 til 2020, eller 11 %, mens totalinntekten sank med 7346 kroner, eller 1 %. Virkemidlene for kultursektoren er her inkludert i den kunstneriske inntekten, mens de totale virkemidlene er inkludert i totalinntekten.

Som vi ser av tabellene, og som vi har sett i beskrivelsene av inntektsendringer, er det også store forskjeller mellom de ulike kunstnergruppene. Bilde- og formkunstnere rapporterer om en positiv inntektsutvikling på 9 prosent fra 2019–2020 for kunstnerisk inntekt og 7 prosent for totalinntekt. Både kunsthåndverkere og billedkunstnere rapporterer om inntektsøkning. For musikerne er bildet stikk motsatt. Alle grupper av musikerne rapporterer en nedgang, med unntak av komponister. Totalt har nedgangen vært på 17 prosent for kunstnerisk inntekt og 4 prosent for totalinntekt. Størst inntektsfall rapporterer populærmusikerne med en nedgang på 22 prosent for kunstnerisk inntekt og 7 prosent for totalinntekt. Film- og scenekunstnere rapporterer om en nedgang i kunstnerisk inntekt på 8 prosent og en nedgang i totalinntekt på 2 prosent. Skuespillerne er den gruppen scenekunstnere

som rapporterer den største inntektsnedgangen. Kunstnere innen litteratur oppgir en nedgang i kunstnerisk inntekt på 7 prosent, men de rapporterer ikke om noen nedgang i totalinntekt. Det er særlig faglitterære forfattere som rapporterer en nedgang i kunstneriske inntekter. Skjønnlitterære forfattere rapporterer om en oppgang på 4 prosent i kunstneriske inntekter.

» Tabell 32 – Endring i kunstnerisk inntekt (vektet gjennomsnitt) samlet og for hovedgruppene i kroner

	2019	2020	Endring	% endring
Bilde- og formkunst	187 337	203 730	16 393	9 %
Musikk	325 577	269 021	-56 557	-17 %
Film- og scenekunst	251 921	231 078	-20 843	-8 %
Litteratur	264 012	246 238	-17 774	-7 %
Totalt	300 406	266 193	-34 213	-11 %

» Tabell 33 – Endring i totalinntekt (vektet gjennomsnitt) samlet og for hovedgruppene fra 2019-2020 i kroner

	2019	2020	Endring	% endring
Bilde- og formkunst	345 576	368 374	22 798	7 %
Musikk	527 133	507 580	-19 553	-4 %
Film- og scenekunst	323 204	316 901	-6 304	-2 %
Litteratur	524 678	525 831	1 153	0 %
Totalt	556 311	548 964	-7 346	-1 %

For nær alle kunstnergrupper finner vi betydelige kjønnsforskjeller. Mens kvinnelige musikere har hatt en inntektsnedgang i kunstneriske inntekter på 24 500, har tilsvarende nedgang for menn vært nesten 70 000. Kvinnelige film- og scenekunstnere har hatt en økning i kunstneriske inntekter på om lag 3000 kroner, mannlige film- og scenekunstnere har hatt en nedgang på 64 000 kroner. Tilsvarende forskjeller finner vi også for totalinntekt. Regresjonsanalysen viste oss også at kjønn er signifikant når vi kontrollerer for andre variabler vi har informasjon om i datasettet. Hva de store forskjellene skyldes, vet vi ikke, men det er grunn til å tro at noe av forklaringen knytter seg til hvilke markeder menn og kvinner henvender seg til. Upubliserte tall fra Kunstnerundersøkelsen 2014 viser blant annet at mens menn henter 66 prosent av sin inntekt fra privatmarkedet, henter kvinner 49 prosent fra privatmarkedet. Under pandemien har privatmarkedet blitt særlig rammet ved at inntekter har uteblitt. Offentlige utgifter til kultur har i langt større grad bestått.

Dersom vi legger andre kjennetegn til grunn, finner vi at personer med en høyere kunstutdanning rapporterer om et mindre inntektsfall enn dem uten. Dette er signifikant også når vi kontrollerer for kunstnergrupper. Vi finner ingen signifikante geografiske forskjeller.

Det vi derimot finner, er at kunstnere med høye inntekter har hatt en større inntektsnedgang. Dette er ikke overraskende. Mange av kunstnere med høye inntekter henter disse fra privatmarkedet, særlig fra konserter og andre framføringer. Når deres marked har sviktet, svikter også inntektene.

Kunstnerne har også blitt bedt om å vurdere sin egen økonomiske situasjon i lys av pandemien, og de har besvart spørsmål om hvordan pandemien har påvirket deres kunstneriske og totale inntekt samt hvorvidt pandemien har gitt inntekter de ellers ikke ville ha hatt. Innen musikk rapporterer 60 prosent om negativ påvirkning på sin kunstneriske inntekt som følge av pandemien, mens innen film- og scenekunst er det om lag 50 prosent som opplever dette i «svært stor» eller «stor» grad. Innen litteratur er tilsvarende andel på rundt 30 prosent, og det samme gjelder for bilde- og formkunst. De tilsvarende tallene fordelt på kjønn er 40 prosent for kvinner og 50 prosent for menn. Den høyere andelen av menn som opplever dette kan henge sammen med at det blant annet er flere menn innen populærmusikk og flere med egen næring.

Totalinntekter følger samme påvirkningstrend som de kunstneriske inntektene, men vi ser en mindre grad av negativ påvirkning her, da kunstnerne kan tenkes å ha andre jobber innen mindre pandemipåvirkede næringer. Ingen av kunstnerne opplever at pandemien i særlig grad har gitt inntekter de ellers ikke ville ha hatt, og de fleste svarer at dette ikke har skjedd i det hele tatt. Kunstretningene som oppgir at de har blitt hardest rammet, er retningene som i størst grad er avhengige av et publikum for å utøve sitt virke.

Andre konsekvenser

Kunstnerne har også svart på spørsmål om oppdrag, hvilken mental belastning pandemien har medført, samt spørsmål om støtteordningene. Det er av interesse å stille spørsmål om bekymringer rundt avtaler og oppdrag også i kommende kunstnerundersøkelser for å se om pandemien har hatt stor påvirkning på dette, eller hvorvidt enkelte kunstretninger generelt opplever større grad av bekymringer rundt dette, også utenfor pandemien.

Bilde- og formkunst er den retningen hvor kunstnerne uttrykker størst bekymring, med til sammen nesten 45 prosent som er bekymret, og der kunstnerne enten har ingen eller få avtaler. Innen film- og scenekunst finner vi den høyeste andelen som enten er fullbooket eller regner med å bli det, på nesten 50 prosent. Innen litteratur finner vi den høyeste andelen som svarer at de ikke er avhengige av dette, med snau 40 prosent. Innen musikk er rundt 40 prosent fullbooket eller regner med å bli det, men i overkant av 30 prosent er bekymret.

Få kunstnere har avtaler om oppdrag eller forestillinger utenfor Norge i 2022, men dette spørsmålet har heller ikke blitt stilt før, og vi vet ikke om det er endringer her som følge av pandemien. De fleste som svarer bekreftende jobber innen musikk, med i overkant av 20 prosent.

Relativt få svarer bekreftende på at de frykter ikke å kunne jobbe med kunst etter pandemien. Kvinner er noe mer bekymret enn menn. Vi ser også at jo yngre respondentene er, jo høyere er andelen som svarer bekreftende på at de frykter å ikke kunne jobbe med kunst etter pandemien. Om lag 25 prosent av de under 30 svarer bekreftende på dette.

Mange kunstnere opplever dessuten at pandemien har påvirket dem negativt mentalt. Andelen som er negativt påvirket mentalt er høyere blant kvinner enn menn, om lag 40 kvinner svarer bekreftende på dette, mot i overkant av 30 prosent menn. Jo yngre man er, jo høyere andel har blitt påvirket negativt mentalt.

Kunstnernes bruk av støtteordninger under pandemien

Kunstnere innen film- og scenekunst og musikk er de som rapporterer om høyest beløp i omsøkt støtte. Det er også dem som oppgir å ha mottatt mest. Innen film- og scenekunst er andelen som har søkt støtte på over 65 prosent, og innen musikk ligger den på over 55 prosent. Innen bilde- og formkunst har om lag halvparten søkt, innen litteratur har rundt 40 prosent søkt. Dette samsvarer godt med hvilke grupper som rapporterer om inntektsfall.

Av dem som har søkt, har høyest andel fått tilslag fra NAV, gjennom både kompensasjonsordning for selvstendig næringsdrivende og dagpenger eller sykepenger, hvor henholdsvis 85 og 80 prosent har fått dette innvilget.

Referanser

01. Becker, H. S. (1984). *Art worlds*. Berkeley, California: University of California Press.
02. Grünfeld, L., Westberg, N. B., Guldvik, M. K., Stokke, O. M., Scheffer, M., Gaustad, T. og Gran, A.-B. (2020). *Et halvt år med koronakrise i kultursektoren*. Oslo: Menon-publikasjon nr. 131/2020.
03. Heian, M. T., Løyland, K. og Mangset, P. (2008). *Kunstnernes aktivitet, arbeids- og inntektsforhold, 2006*. Bø: Telemarksforskning.
04. Heian, M. T., Løyland, K. og Kleppe, B. (2015). *Kunstnerundersøkelsen 2013. Kunstnernes inntekter TF - rapport nr. 350*. Bø: Telemarksforskning.
05. Kleppe, B., Berge, O. K. og Hjelmbrække, S. (2019). *Engasjement og arrangement. Ei bok om konsertar og konsertarrangering*. Oslo: Fagbokforlaget.
06. Kulturrådet. (2021). *Gjenoppbygging av kultursektoren. Delrapport juni 2021*. Oslo: Kulturrådet.
07. Røyseng, S., Barstad, A., Bille, T., Tøien-Eidsvold, I., Heian, M. T., Peurell, E. og Velure, H. (2019). *Framtidige kunstnerundersøkelser av kunstneres arbeidsforhold og levekår*.

